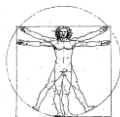

PROIECTANT GENERAL – Consorțiu,

ARHICON

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU
STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

Ploiesti, Str. Malu Rosu 126, bl. 10-G, ap. 31
Mobil: 004(0)732 938 508
www.euroenvirotech.ro
e-mail: office@euroenvirotech.ro
Cod de Înregistrare Fiscală: RO 14506092
Cont: RO98 BTRL 0300 1202 E739 73XX
Banca Transilvania Ploiesti

STUDIU DE PATRIMONIUL NATURAL
CORESPUNZATOR PLANULUI URBANISTIC GENERAL
ȘI REGULAMENTULUI DE URBANISM REALIZAT
PENTRU MUNICIPIUL CHISINAU, REPUBLICA
MOLDOVA
(REVIZIA 1)

DENUMIRE CONTRACT: ACTUALIZARE PLAN URBANISTIC
GENERAL AL MUNICIPIULUI CHISINAU,
REPUBLICA MOLDOVA

PROIECTANT DE SPECIALITATE:

EURO ENVIROTECH Ploiesti prin
Expert Evaluator Principal Gh. Niculae
CI in LARM pozitia 436/2022

Beneficiar:

Municipiul Chisinau, Republica Moldo

Septembrie 2025

ARHICON

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU
STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

EURO ENVIROTECH Ploiesti prin

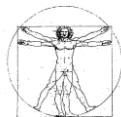
Expert Evaluator Principal Niculae Gh.
CI in LARM pozitia 436/2022

Echipa de elaboratori:

Gheorghe NICULAE

Rodica RUSEN

Cornelia NICULAE

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU
STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

CUPRINS

PREAMBUL	4
1. INTRODUCERE	5
1.1 TITULARUL PROIECTULUI	5
1.2 AUTORUL ATESTAT AL DOCUMENTAȚIEI	5
1.3 LOCALIZAREA GEOGRAFICĂ ȘI ADMINISTRATIVĂ	6
2. PATRIMONIUL NATURAL	10
2.1. GENERALITĂȚI.....	10
2.2. PATRIMONIUL NATURAL	12
2.3. PATRIMONIUL NATURAL AL REPUBLICII MOLDOVA.....	14
2.4. PATRIMONIUL NATURAL AL MUNICIPIULUI CHISINAU	24
3. INTEGRAREA PATRIMONIULUI NATURAL AL CHISINAULUI ÎN ZONA DE RELIEF A REPUBLICII MOLDOVA	42
4. PROTECȚIA PATRIMONIULUI NATURAL SPECIFIC MUNICIPIULUI CHISINAU	45
4.1. GENERALITATI.....	45
4.2. PROTECȚIA PATRIMONIULUI NATURAL AL MUNICIPIULUI CHISINAU PRIVIND SPECIILE ALOGENE INVAZIVE PRIORITYARE PENTRU INTERVENȚIE	47
4.2.1. SPECIILE CU INVAZIVITATE RIDICATĂ	50
4.2.2. SPECII DE ARBORI, ARBUSTI ȘI PLANTE CONSIDERATE INVAZIVE.....	59
4.3. ACȚIUNI PERMANENTE DE PROTECȚIE A PATRIMONIULUI NATURAL LOCAL, EXISTENT PE RAZA MUNICIPIULUI CHISINAU ȘI ÎN VECINATATEA SA	70
4.4. PROPUNERI PRIVIND PATRIMONIULUI NATURAL, PE RAZA MUNICIPIULUI CHISINAU ȘI ÎN VECINATATEA SA.	72
5. GLOSAR DE TERMENI ȘI EXPRESII	74
6. BIBLIOGRAFIE CONSULTATĂ	76
6.1. LEGISLAȚIE DIN REPUBLICA MOLDOVA. DOCUMENTAȚIE DIN REPUBLICA MOLDOVA	76
6.1.1. <i>Legislație din Republica Moldova</i>	76
6.1.2. <i>Documentație specifică</i>	77
6.2. LEGISLAȚIE UNIUNEA EUROPEANĂ. DOCUMENTAȚIE STRAINĂ	78
6.2.1. <i>Legislație Uniunea europeană</i>	78
7. CONCLUZII	79
8. ANEXE	81

ARHICON

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU
STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

PREAMBUL

Documentatia prezenta isi propune sa prezinte, pe scurt, principalele probleme privind patrimoniul natural si care sunt masurile intreprinse in prezent pentru a solutiona aceste probleme si actiunile care trebuie luate in considerare de catre comunitatea locala si de catre factorii decizionali la nivel local.

Este necesara stabilirea unui cadru general de actiune comuna la nivel local prin educarea populatiei in sensul implicarii acesteia in protejarea patrimoniului natural existent si interpretarea acestor activitati ca facand parte a existentei speciei umane dezvoltate in acest ambient. In general, neglijarea patrimoniului natural conduce, in final, catre extinctia speciei umane. Intensificarea neglijentei fata de patrimoniul natural are efecte ireversibile, cu consecinte directe asupra vietii si activitatii umane.

ARHICON

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU
STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

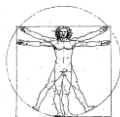
1. INTRODUCERE

1.1 Titularul proiectului

Municipiul Chisinau, Republica Moldova

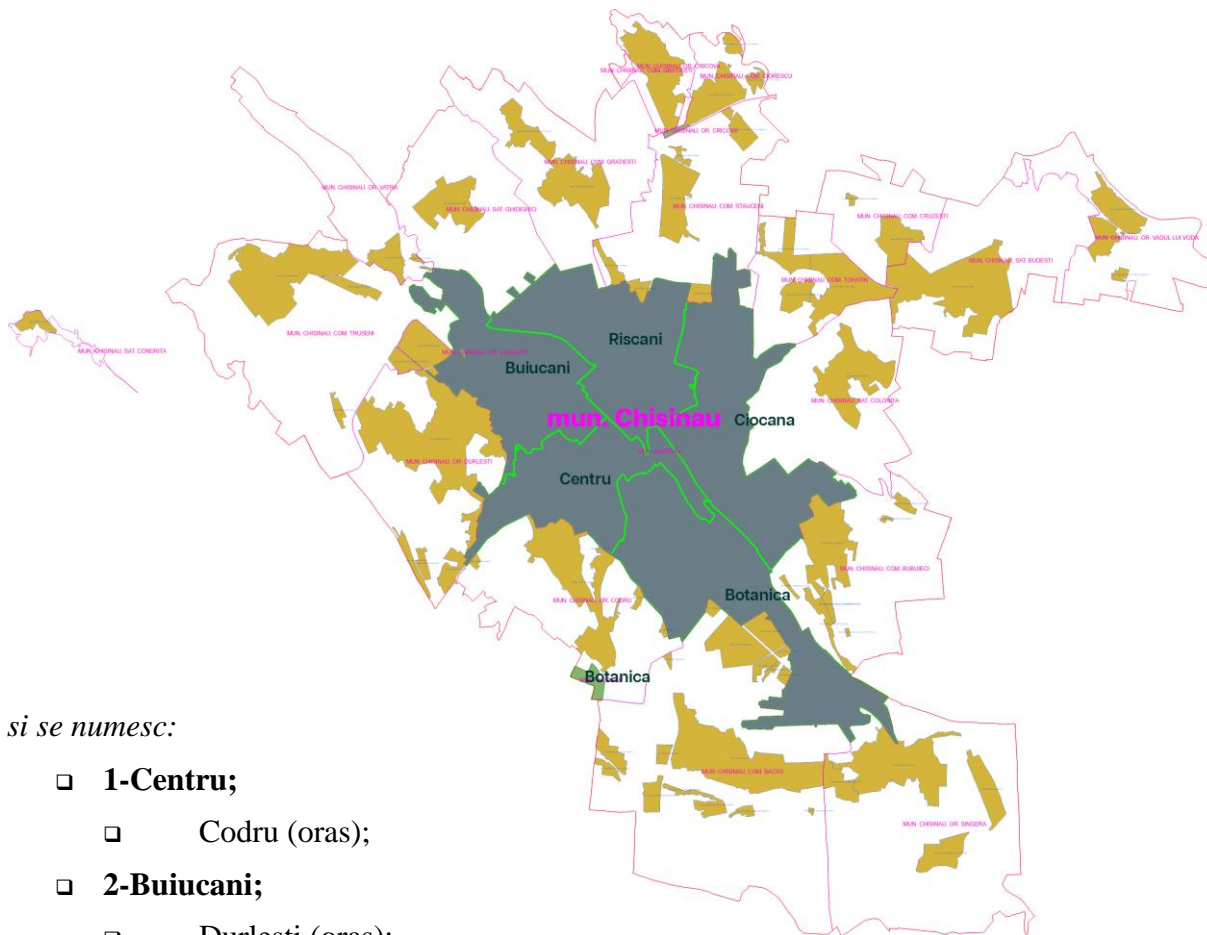
1.2 Autorul atestat al documentatiei

S.C. EURO ENVIROTECH S.R.L prin
Expert Evaluator Principal Niculae Gh.
CI in LARM pozitia 436/2022
e-mail: office@euroenvirotech.ro
www.euroenvirotech.ro
Telefon mobil: 0732 938 508

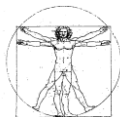
PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU
STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

Sectoarele administrative ale municipiului sunt distribuite astfel:

și se numesc:

- ❑ **1-Centru;**
 - ❑ Codru (oras);
- ❑ **2-Buiucani;**
 - ❑ Durlști (oras);
 - ❑ Vatra (oras);
 - ❑ Condrita (comuna);
 - ❑ Ghidighici (comuna);
 - ❑ Truseni (comuna);
 - ❑ *Dumbrava (sat);*
- ❑ **3-Riscani;**
 - ❑ Cricova (oras);
 - ❑ Ciorescu (comuna);
 - ❑ *Faurești (sat);*
 - ❑ *Goian (sat);*
 - ❑ Gratiesti (comuna);

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

ARHICON

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

- Hulboaca (sat);*
- Stauceni (comuna);
- Goianul Nou (sat);*
- 4-Botanica;**
 - Singera (oras);
 - Dobrogea (sat);*
 - Revaca (sat);*
 - Bacioi (comuna);
 - Braila (sat);*
 - Frumusica (sat);*
 - Straisteni (sat);*
- 5-Ciocana;**
 - Vadul lui Voda (oras);
 - Bubuieci (comuna);
 - Bic (sat);*
 - Humulesti (sat);*
 - Budesti (comuna);
 - Vaduleni (sat);*
 - Colonita (comuna);
 - Cruzesti (comuna);
 - Ceroborta (sat);*
 - Tohatin (comuna);
 - Buneti (sat);*
 - Cheltuitori (sat).*

si fiecare sector are in componenta cateva orase/comune/sate.

PROIECTANT GENERAL – Consorțiu,

ARHICON

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU
STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

Situarea municipiului Chisinau in cadrul Republicii Moldova.

ARHICON

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

ISO 9001

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU
STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

2. PATRIMONIUL NATURAL

2.1. Generalități

Patrimoniul, din punct de vedere etimologic, provine din latinescul patrimonium și evoca ideea de mostenire, mai precis semnifică, inițial, „bunul transmis de tata”, fără ca, totuși, să intruchipeze un concept juridic, în timp ce “res patrimonio” erau lucrurile susceptibile de apropiere privată, dar cupunând domeniul public roman. Așadar, însăși etimologia termenului (ceea ce provine de la părinți), trimite la ideea de transmisiune.

La originile sale, în dreptul roman, patrimoniul desemna bunurile unei persoane, dar într-o abordare „obiectivă” sau „obiectivista”, adică una centrată pe bunuri. Totodată, el era conceput ca fiind colectiv; se compunea din toate bunurile necesare folosinței comune a grupului (a familiei, în principal) și exista, în consecință, pe durata acestei utilizări. De asemenea, și în Grecia arhaică el reprezenta „ansamblul terenului util supraviețuirii unei familii”.

În dreptul internațional a apărut și s-a definit patrimoniul comun al umanității, cu un regim juridic propriu, aplicabil unor spații specifice ca de exemplu:

- Antarctica (în conformitate cu Tratatul de la Washington, din 01.12.1959);
- Cosmosul (în conformitate cu Tratatul spațial din 27.01.1967);
- Luna (în conformitate cu Tratatul din 1969);

ARHICON

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU
STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

- Fundul marilor si oceanelor si a resurselor acestora, situate dincolo de jurisdicțiile nationale ale statelor (in conformitate cu Conventia privind dreptul marii de la Montego Bay, din 10.12.1982).

Conceptul de patrimoniu a trecut si s-a extins in planul naturii, in privinta peisajului, biodiversitatii, monumentelor, iar in mod simbolic si al genomului uman (in conformitate cu Declaratia universala privind genomul uman si drepturile omului, UNESCO, 11.11.1997).

La nivelul Uniunii Europene a aparut sintagma: „patrimoniul comun al Uniunii Europene” care se refera, de exemplu, la „speciile migratoare” (in conformitate cu Directiva 92/43/CEE a Consiliului din 21.05.1992 privind conservarea habitatelor naturale, precum si a faunei si florei salbatice), ori la realizările arhitecturale (in conformitate cu Conventia de la Grenada din 03.10.1985, pentru salvagardarea patrimoniului arhitectural al Europei).

Conceptul de „patrimoniu comun al natiunii” sau „patrimoniu national” a inceput sa fie utilizat, incepand din anii 1980, cu trimitere la un interes colectiv national. Astfel, in dreptul comparat se bucura de o atare recunoastere si un asemenea statut, de pilda, apa, limba, teritoriul, spatiile resursele si mediile naturale, siturile si peisajele, calitatea aerului, speciile animale si vegetale, diversitatea si echilibrele ecologice etc.

ARHICON

 UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
 ION MINCU - BUCUREȘTI
 CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
 EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

ISO 9001

 INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
 „CHIȘINĂU PROIECT”
UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

2.2. Patrimoniul natural

Patrimoniul natural reprezintă **totalitatea elementelor naturii** care au o valoare excepțională din punct de vedere științific, ecologic, estetic, conservativ sau de frumusețe naturală și care trebuie protejate și transmise generațiilor viitoare.

Este partea din natură considerată „moștenire comună” a umanității (sau a unei națiuni), similar cum patrimoniul cultural reprezintă creațiile omului.

Definiție oficială principală (după Convenția UNESCO 1972)

Patrimoniul natural include următoarele categorii:

1. **Monumente naturale** → Formațiuni fizice și biologice sau grupări de astfel de formațiuni, cu valoare universală excepțională din punct de vedere estetic sau științific (ex: peșteri spectaculoase, formațiuni geologice unice, cascade impresionante)
2. **Formațiuni geologice și fiziografice** → Zone delimitate precis care constituie habitatul unor specii de animale și plante amenințate (ex: habitate ale ursului brun, zimbrului, vulturului codalb)
3. **Siturile naturale** → Zone naturale strict delimitate, cu valoare universală excepțională din punct de vedere științific, al conservării sau al frumuseții naturale (ex: parcuri naționale, delte, păduri virgine)

Adoptarea Convenției privind protecția patrimoniului mondial, cultural și natural a avut loc la Conferința generală a Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură (UNESCO), întrunită la Paris, de la 17 octombrie la 21 noiembrie 1972, în cea de-a XVII-a sesiune.

Cea mai semnificativă trăsătură a Convenției Patrimoniului Mondial din 1972 este că leagă împreună, într-un singur document, conceptele de conservare a naturii și

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

ARHICON

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PATRIMONIUL NATURAL

conservarea proprietăților culturale. Convenția recunoaște modul în care oamenii interacționează cu natura și nevoia fundamentală de a păstra echilibrul dintre cele două.

Patrimoniul este moștenirea noastră din trecut, ceea ce creăm astăzi și transmitem generațiilor viitoare. Moștenirea noastră culturală și naturală sunt surse de neînlocuit de viață și de inspirație.

Se poate spune ca patrimoniul natural poate fi considerat ca o rezultanta a forțelor naturale, fara interventia omului, dar ca „adesea este dificil de identificat o natura pura, asupra careia omul sa nu fi intervenit spre a o organiza, spre a-i repartiza destinatiile, si chiar a o valorifica”.

Prin urmare, patrimoniul natural se refera la ansamblul elementelor naturale de pe o anumita zona sau teritoriu care au o valoare ecologica, stiintifica, estetica sau culturala si merita sa fie protejate si conservate pentru generatiile viitoare. Acesta poate include:

- ❑ **Peisaje naturale:** zone pitoresti sau unice din punct de vedere geologic si geografic, cum ar fi munti, vai, lacuri, rauri, pajisti sau tarmuri;
- ❑ **Ecosisteme:** zone care adapostesc o varietate de specii de plante si animale, inclusiv cele rare sau pe cale de disparitie;
- ❑ **Resurse naturale:** elemente precum padurile, resursele de apa, aerul curat, si alte componente ale mediului care au o importanta ecologica si economica;
- ❑ **Monumente naturale:** formatiuni geologice unice, cum ar fi pesteri, stanci, sau alte structuri naturale care au o valoare estetica sau stiintifica deosebita.

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

ARHICON

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

LIDER - Arhicon București

UAUIIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

Conservarea patrimoniului natural este esențială pentru menținerea echilibrului ecologic, pentru susținerea biodiversității, pentru oferirea de oportunități recreative și educative și pentru predarea și generatiilor următoare într-o stare cel puțin asemănătoare cu aceea în care generația actuală a primit-o.

O definiție cu o încărcătură obiectivă mai accentuată ar putea fi aceea care precizează că patrimoniul natural poate fi constituit din ansamblul componentelor și structurilor fizico-geografice, floristice, faunistice și biocenotice ale mediului natural, ale căror importanță și valoare ecologică, economică, științifică, biogenă, sanogenă, peisagistică și recreativă au o semnificație relevantă sub aspectul conservării diversității biologice floristice și faunistice, al integrității funcționale a ecosistemelor, conservării patrimoniului genetic, vegetal și animal, precum și pentru satisfacerea cerințelor de viață, bunăstare, cultură și civilizație ale generațiilor prezente și viitoare.

2.3. Patrimoniul natural al Republicii Moldova

Particularizând, la nivel național, patrimoniul natural al Republicii Moldova cuprinde ansamblul bogățiilor naturale ale țării care au o valoare deosebită din punct de vedere ecologic, științific, estetic sau cultural. Acest patrimoniu este de o mare diversitate și include peisaje spectaculoase, ecosisteme variate, specii rare de plante și animale, precum și resurse naturale importante.

Exemple de câteva dintre componentele patrimoniului natural al Republicii Moldova:

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

ARHICON

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

A. Patrimoniul natural al zonelor-nucleu de importanta internationala, din Reteaua Ecologica Nationala a Republicii Moldova

1. **Padurea Domneasca.** Teritoriul zonei-nucleu este situat la vestul porțiunii de nord a țării la hotar cu Romania, la 130 km nord-vest de mun. Chisinau si la 42 km sud-vest de mun. Balti, in campia Prutului de Mijloc in lunca raului Prut. Cuprinde raioanele Falesti (42%) si Glodeni (58%). Suprafata totala a zonei-nucleu este de 6321 ha. Include rezervatia stiintifica „Padurea Domneasca” cu o suprafata de 6032 hectare.
2. **Prutul de Jos-Slobozia Mare.** Teritoriul zonei-nucleu este amplasat in sudul țării, in raionul Cahul, la hotar cu Romania, la 165 km spre sud-vest de municipiul Chisinau in campia Prutului de Mijloc in lunca raului Prut. Suprafata totala a zonei-nucleu: 2691 ha. Include rezervatia stiintifica „Prutul de Jos”, cu o suprafata de 1691 ha si si teritoriile limitrofe. In prezent este inclusa in Zona Ramsar „Lacurile Prutului de Jos” recunoscut in 2000.
3. **Lunca Talmaza.** Zona-nucleu este amplasata in partea de sud-est a țării (r. Stefan-Voda), in lunca fluviului Nistru, la 35 km spre sud-est de municipiul Bender si 100 km spre sud-est de municipiul Chisinau, in partea sud-estica a campiei moldovenesti, in lunca raului Nistru. Include terenurile ocolului silvic Talmaza (parcelele 58-73), atribuite la Intreprinderea pentru silvicultura Tighina si terenurile limitrofe.

Se afla pe teritoriul parcului national „Nistrul de Jos”, creat in 2022 si Zona Ramsar Nr. 1316 „Nistrul de Jos”. Suprafata totala este de 1592,0 ha, dintre care 200,0 este sub protectia statului in calitate de „Complex de soluri aluvionare, carbonatate, cernoziomice, de fanata, mlastinoase si innamolite ale zonei basarabene de stepa”.

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

ARHICON

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

4. **Rudi-Arionesti.** Zona-nucleu este amplasata in partea de nord a tarii, in sectorul de mijloc al bazinului Nistrului, la 70 km spre nord de municipiul Balti (raionul Soroaca si Donduseni) in limitele campiei moldovenesti nord-estice. Include intreprinderea pentru silvicultura Soroaca, ocolul silvic Solcani (parcelele 1-6; 75; 78); intreprinderea pentru silvicultura Edinet, ocolul silvic Donduseni (parcelele 67-72). Suprafata totala este de 947,4 ha, dintre care 916,0 ha sunt protejate de stat in cadrul rezervatiei peisagistice „Rudi-Arionesti“.
5. **Trebujeni.** Zona-nucleu este amplasata in partea centrala a tarii (raului Orhei), la 35 km spre nord-est de municipiul Chisinau in limitele podisului transnistrean in partea inferioara a bazinului raului Raut. Include teritoriile intreprinderii pentru silvicultura Orhei, ocolul silvic Ivancea (parcelele 31, 32, 33, 34, 35, 37) si Susleni (parcelele 51, 52); Suprafata totala este de 647,1 ha, dintre care circa 200 ha sunt ocupati de rezervatia peisagistica „Trebujeni“. Este inclus in cadrul Parcul national „Orhei“, creat in 2012 si care ocupa o suprafata de 33792,09 ha.
6. **Cosauti.** Zona-nucleu este amplasata in partea de nord a tarii (raul Soroaca), la 55 km la nord-est de municipiul Balti in limitele podisului transnistrean. Zona-nucleu include parcelele 1–11 din cadrul intreprinderii pentru silvicultura Soroaca, atribuite la ocolul silvic Soroaca. Suprafata totala este de 679,5 ha, dintre care 585 ha sunt protejate de stat in calitate de rezervatia peisagistica „Cosauti“.
7. **Cuciurgan.** Zona-nucleu este amplasata in partea de sud-est a tarii, la 100 km spre sud-est de municipiul Chisinau in limitele campiei Nistrului de Jos. Cele

ARHICON

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

mai apropiate localitati: orasele Pervomaisk, Dnestrovsk, Nezavertailovka din raionul Slobozia. Suprafata totala: 1293,4 ha.

8. **Iagorlac.** Zona-nucleu este amplasata in partea centrala a teritoriului de pe malul stang al Nistrului, care se invecineaza nemijlocit cu satul Goian din raionului Dubasari din Transnistria in bazinul raului Iagorlac. Suprafata totala constituie 1157,5 ha, dintre ele 1136 ha sunt ocupate de rezervatia de stat „Iagorlac“.
9. **Ciumai (Sector de stepa in sudul Bugeacului).** Zona nucleu este amplasata la sudul tarii, in apropiere de satul Vinogradovca (raionul Taraclia) cu 135 km spre sud de municipiul Chisinau la hotarul podisului Tigheci si campiei Cahulului, bazinul raului Slacia Mare. Suprafata totala este de 102,8 ha, include arii cu management multifunctional „Ciumai (sector de stepa in sudul Bugeacului) cu o suprafata de 50 ha.

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

ARHICON

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

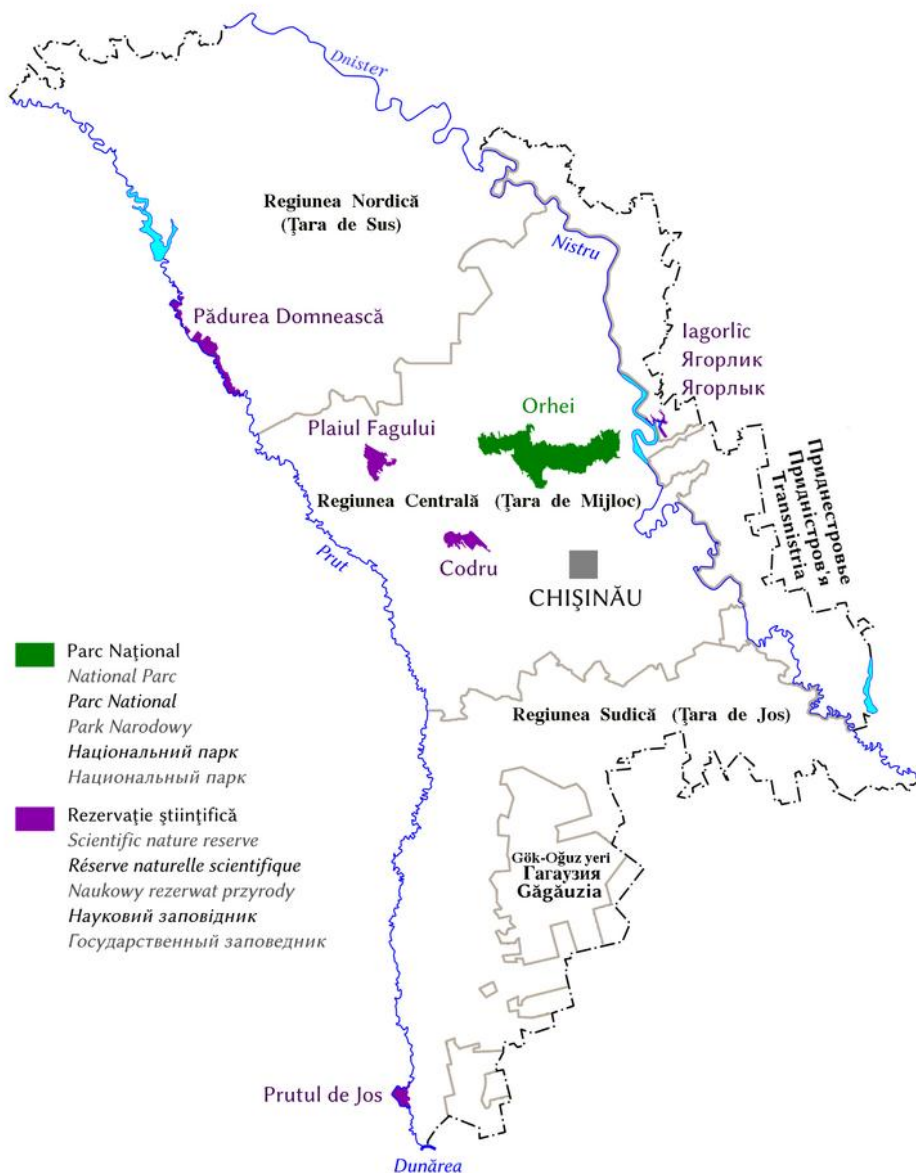
IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU
STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

B. Parcul national Orhei si rezervatiile stiintifice din Republica Moldova

PARCURI NAȚIONALE ȘI REZERVAȚII ȘTIINȚIFICE DIN MOLDOVA
NATIONAL PARKS AND SCIENTIFIC NATURE RESERVES IN MOLDOVA
PARCS NATIONAUX ET RÉSERVES NATURELLES SCIENTIFIQUES EN MOLDAVIE
PARKI NARODOWE I NAUKOWE REZERWATY PRZYRODY W MOŁDOWIE
НАЦІОНАЛЬНІ ПРИРОДНІ ПАРКИ ТА ЗАПОВІДНИКИ МОЛДОВИ
НАЦИОНАЛЬНЫЕ ПАРКИ И ЗАПОВЕДНИКИ МОЛДАВИИ

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU
STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

C. Arii naturale protejate din Republica Moldova

In Republica Moldova sunt:

- 313 arii protejate;
- 158 amplasamente de arbori seculari (in total 429 arbori);
- 472 specii rare de flora si fauna.

Suprafata totala a ariilor protejate se ridica la peste 150.000 ha.

Clasificarea ariilor protejate de stat		Categorie IUCN	Numarul	Suprafata (ha)	
Rezervatii stiintifice		I	5	19.378	
Parcuri nationale		II	2	93.792,1*	
Monumente ale naturii	geologice si paleontologice	III	86	2.862,2	
	hidrologice		31	99,8	
	botanice		sectoare reprezentative cu vegetatie silvica	13	125,2
			arbori seculari	158	-
	specii floristice si faunistice rare		472	-	
Rezervatii naturale	silvice	IV	51	5.001	
	de plante medicinale		9	2.796	
	mixte		3	212	
Rezervatii peisagistice		V	41	34.200	
Rezervatii de resurse		VI	13	523	
Arii cu management	sectoare reprezentative cu	VII	5	148	

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU
STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

multifunctional	vegetatie de stepa		
	sectoare reprezentative cu vegetatie de lunca		25 674,7
	perdele forestiere de protectie		2 207,7
Gradini dendrologice		2	104
Monumente de arhitectura peisagistica		21	304,9
Gradini zoologice		1	20
Zone umede de importanta internationala		3	94.705,5*

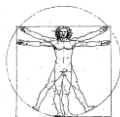
*=Parcul National Nistrul de Jos este concomitent si zona umeda de importanta internationala; suprafata sa este inclusa la ambele categorii.

D. Patrimoniul mondial UNESCO din Republica Moldova

Republica Moldova a ratificat Conventia UNESCO privind protectia patrimoniului mondial cultural in 2002.

Patrimoniul mondial UNESCO din Republica Moldova include un singur monument si doua obiective care sunt in lista de examinare.

Nr.	Denumirea	Localizare	Inregistrat	Criterii	Note
1187	Arcul geodezic Struve	Rudi, raionul Soroca	2005	II, III, VI	Punctele arcului sunt amplasate in mai multe tari: Norvegia, Suedia, Finlanda, Rusia, Estonia, Letonia, Lituania, Belarus si Ucraina

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU
STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

Arcul geodezic Struve este o rețea formată din 265 de puncte de observație, reprezentate prin cuburi de piatră cu latura de doi metri, dispusi pe o traiectorie relativă între Hammerfest (Norvegia) și Necrasovca-Veche (Ucraina). Aceasta rețea a fost concepută cu scopul evaluării parametrilor terestri, formei, dimensiunii. Arcul geodezic Struve, în decursul a 40 ani, între 1816–1855, a suferit modificări. Acum acest arc măsoară 2.820 kilometri, numără 34 puncte de observație, incluse în patrimoniul UNESCO din anul 2004.

Harta și Lista punctelor geodezice din Arcul geodezic Struve

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU
STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

- **Norvegia**
 - Fuglenes
 - Raipas
 - Luvdiidcohkka
 - Baelljasvarri
- **Suedia**
 - „Pajtas-vaara” (Tynnyrilaki)
 - „Kerrojupukka” (Jupukka)
 - Pullinki
 - „Perra-vaara” (Perävaara)
- **Finlanda**
 - Stuur-Oivi (actualmente Stuurahanoaivi)
 - Avasaksa (actualmente Aavasaksa)
 - Tornea (actualmente Alatornion kirkko)
 - Puolakka (actualmente Oravivuori)
 - Porlom II (actualmente Tornikallio) (Lappträsk en sueco)
 - Svartvira (actualmente Mustaviiri)
- **Estonia**
 - „Woibifer” (Võivere)
 - „Katko” (Simuna)
 - „Dorpat” (observatorio de Tartu)
- **Letonia**
 - „Sestu-Kalns” (Ziestu)
 - „Jacobstadt” (Jekabpils)

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

ARHICON

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU
STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

- **Lituania**
 - „Karischki” (Gireišiai)
 - „Meschkanzi” (Meškonys)
 - „Beresnāki” (Paliepiukai)
- **Rusia**
 - „Māki-pāällys” (Mākipällys)
 - „Hogland, Z” (Gogland, Tochka Z)
- **Belarus**
 - „Tupischki” (Tupishki)
 - „Lopati” (Lopaty)
 - „Ossovnitsa” (Ossovnitsa)
 - „Chekutsk”
 - „Leskovichi”
- **Moldova**
 - Rudi
 - Geamana
- **Ucraina**
 - Felshtin
 - Baranovka
 - Necrasovca-Veche

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU
STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

Lista de mai jos contine monumente sau locuri care se afla in examinare si inca nu sunt inregistrate ca patrimoniu mondial.

Nr.	Denumirea	Localizare	Inregistrație	Criterii	Note
5647	Cernoziomurile din stepa Baltului	raionul Riscani, municipiul Balti	2011	V, IX, X	Documentatie aflata in examinare
5238	Complexul istoric-arheologic Orheiul Vechi	Trebujeni, raionul Orhei	2007	V, VII	Nu a fost aprobat din cauza ca partea moldoveneasca nu a respectat un sir de cerinte privind intretinerea si restaurarea monumentului

2.4. Patrimoniul natural al municipiului Chisinau

Municipiul **Chișinău** nu dispune de monumente ale naturii de anvergură națională sau internațională (cum ar fi rezervații mari sau situri UNESCO naturale), deoarece este o zonă urbană dens populată. Totuși, orașul are câteva **elemente de patrimoniu natural** foarte valoroase la scară locală, în special:

- arbori seculari/monumente ale naturii protejați de stat
- parcuri dendrologice importante cu valoare botanică și peisagistică
- zone verzi cu rol esențial pentru microclimatul urban

Iată cele mai importante elemente de patrimoniu natural din Chișinău (actualizat conform situației din ultimii ani):

Nr.	Element / Locație	Descriere principală	Vârstă estimată / Particularități	Statut / Importanță
1	Parcul „Ștefan	Cel mai vechi și emblematic	Peste 50 specii de	Cel mai valoros

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU
STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

Nr.	Element / Locație	Descriere principală	Vârstă estimată / Particularități	Statut / Importanță
	cel Mare și Sfânt”	parc al orașului (fondat 1818–1840)	arbori, inclusiv 7 monumente ale naturii	spațiu verde central
	Arbori- monument:	• 3 duzi albi (Morus alba) foarte bătrâni • 4 cedri de California (Calocedrus decurrens)	~180–200 ani (duzii) Cedrii – raritate pentru zonă	Protejați de stat ca monumente ale naturii
2	Parcul „Valea Morilor”	Cel mai pitoresc parc cu lac artificial, râuleț și relief variat	6 pini negri (Pinus nigra) la intrarea principală	Protejați ca monumente ale naturii
3	Grădina Botanică a AȘM	Cea mai importantă colecție dendrologică și floristică din Chișinău	Peste 10.000 taxoni de plante, sere, sectoare tematice	Principalul obiectiv botanic al capitalei
4	Parcul „La Izvor”	Cel mai mare parc ca suprafață din oraș, cu lacuri și zone umede	Diversitate bună de specii acvatice și palustre	Zonă importantă de agrement și biodiversitate urbană
5	Muzeul Satului (lângă Grădina Botanică)	Oază etnografică cu peisaj natural deosebit, lac și vegetație bogată	Peisaj pitoresc + colecție etnografică în natură	Valoare mixtă natural-culturală
6	Arbori izolați monument ai naturii	Exemple: stejari, castani, tei seculari în curți private/instituții	Unii au peste 150–200 ani	Protejați individual prin hotărâre de guvern

Clasament subiectiv al valorii (după percepția locuitorilor și turiștilor)

1. **Parcul Ștefan cel Mare** + cei 7 arbori monument → „inima verde” a orașului
2. **Grădina Botanică** → destinația nr. 1 pentru iubitorii de plante și liniște

ARHICON

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

ISO 9001

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

3. **Valea Morilor** (mai ales după renovare) → cel mai frumos peisaj natural din oraș

4. **La Izvor** → cel mai spațios și „sălbatic” dintre parcurile mari

Dacă vrei să vezi cu adevărat patrimoniul natural de excepție al Moldovei, trebuie să ieși 30–90 km din Chișinău:

- Rezervația „Codrii”
- Parcul Național „Orhei”
- Rezervația „Plaiul Fagului”
- Pădurea Domnească

Dar chiar și așa, Chișinăul rămâne surprinzător de verde pentru o capitală est-europeană, iar acei câțiva **duzi și cedri seculari** din Parcul Ștefan cel Mare sunt adevărate „fosile vii” ale orașului, care au văzut generații întregi de chișinăuieni.

Municipiul Chisinau, capitala Republicii Moldova, este recunoscut mai degrabă pentru patrimoniul sau cultural și istoric decât pentru patrimoniul natural de anvergura națională.

Actualmente suprafața totală a ariilor naturale protejate de stat din municipiul Chisinau se întinde pe o suprafață de 225,175 ha, suprafața ce constituie circa 0,56% din teritoriul.

Conform Legii cu privire la fondul ariilor naturale protejate de stat, fondul include următoarele obiective:

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU
STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

Ariile naturale si obiectivele protejate de stat

<i>Nr. crt.</i>	<i>Denumirea</i>	<i>Numar</i>	<i>Suprafata totala (ha)</i>
1.	Gradina Botanica	1	105,000
2.	Gradina Zoologica	1	37,100
3.	Gradina Dendrologica	1	83,000
4.	Parcul Muzeului National de Etnografie si Istorie Naturala.	1	0,075
5.	Arbori seculari, specii rare floristice	87	-

Repartitia spatiilor verzi in municipiul Chisinau

<i>Nr. crt.</i>	<i>Denumirea</i>	<i>Suprafata totala (ha)</i>
	<i>Spatiile verzi din perimetrul intravilanului</i>	<i>3356,195</i>
1.	<i>Spatii verzi de folosinta generala:</i>	<i>2514,180</i>
	<i>Parcuri silvice</i>	<i>1121,900</i>
	<i>Parcuri</i>	<i>955,320</i>
	<i>Scuaruri</i>	<i>124,410</i>
	<i>Spatii verzi din cuprinsul arterelor de circulatie</i>	<i>312,550</i>
2.	<i>Spatii verzi cu acces limitat:</i>	<i>616,840</i>
	<i>Din interiorul cartierelor locative</i>	<i>616,840</i>
3.	<i>Spatii verzi cu profil specializat:</i>	<i>225,175</i>
	<i>Gradina Botanica</i>	<i>105,000</i>

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU
STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

<i>Nr. crt.</i>	<i>Denumirea</i>	<i>Suprafata totala (ha)</i>
	<i>Gradina Zoologica</i>	<i>37,100</i>
	<i>Gradina Dendrologica/ Parcul Dendrariu</i>	<i>83,000</i>
	<i>Parcul Muzeului National de Etnografie si Istorie Naturala.</i>	<i>0,075</i>
	<i>Plantatii verzi din extravilan:</i>	<i>4141,090</i>
	<i>Zone verzi din localitatile rurale (fond silvic, fond de rezerva a primariilor, etc)</i>	<i>4141,090</i>
<i>Total</i>		<i>7497,285</i>

Exista cateva suprafete care pot constitui elemente de patrimoniu natural si peisagistic, si care contribuie la frumusetea zonei.

8.2. Suprafața spațiilor verzi urbane pe categorii

Площадь зеленых насаждений в городах по категориям

	Suprefața spațiilor verzi, ha / <i>Площадь зеленых насаждений га</i>					
	Total <i>Всего</i>	inclusiv: <i>в том числе</i>				
		de folosință generală <i>общего пользования</i>	cu acces limitat <i>ограниченного доступа</i>	cu profil specializat <i>специализи- рованного профиля</i>	cu funcții utilitare <i>утилитарного характера</i>	din zonele turistice și de agrimet <i>зон отдыха и туризма</i>
mun. Chișinău	4 397,2	3 077,9	799,5	3,0	62,3	454,5
or. Chișinău	3 656,9	2 976,7	680,2	-	-	-
or. Singera	20,0	10,0	4,0	-	6,0	-
or. Durlești	18,3	7,9	4,1	-	6,3	-
or. Vatra	18,0	18,0	7,0	3,0	-	-
or. Codru	55,0	55,0	-	-	-	-
or. Vadu lui Vodă	551,0	8,3	88,2	-	-	454,5
or. Cricova	68,0	2,0	16,0	-	50,0	-

Sursa: Anuarul Statistic Chișinău, ediția 2025 (Chișinău în cifre, ediția 2025 Кишинэу в цифрах, выпуск 2025 г.)

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

ARHICON

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

Exemple de patrimoniu natural in Chisinau si imprejurimi:

1. Grădina botanică din Chisinau: aparține Academiei de Științe a Moldovei este principala structură de cercetare în domeniul botanicii din Republica Moldova. A fost înființată la 01.09.1951 de către T. Gheideman (director al acesteia în 1950–1964). Cercetările botanice sistematice în Republica Moldova au început în 1947, când erau conduse de colaboratorii Sectorului de Botanica al Filialei Moldovenesti a Academiei de Științe a U.R.S.S. Sectorul respectiv a fost reorganizat, la 31 iulie 1950, conform unei Hotărâri a Sovietului Ministrilor al R.S.S.M., în Grădina Botanica. În toamna aceluiași an, în Chisinau, pe valea râului Durlști (actuala Grădina dendrologica), se alocă un teren cu suprafața de 74 ha pentru construcția Grădinii Botanice.

În 1950–1964 se creează colecții și expoziții de plante. La 27.09.1965, Sovietul Ministrilor al R.S.S.M. alocă, la periferia de sud-est a Chisinaului, un nou teren, cu suprafața de 104 ha, pentru proiectarea și construcția actualei Grădini Botanice a Academiei de Științe a Moldovei. Noul teritoriu includea 24 tipuri de soluri cu ape subterane. Lucrările de proiectare și construcție au fost efectuate sub conducerea academicianului Alexandru Ciubotaru, care a activat în calitate de director al acestei instituții mai mult de 32 de ani. La 01.07.1975, Grădina Botanica a Filialei Moldovenesti a Academiei de Științe a U.R.S.S. primește statutul de instituție de cercetări științifice.

2. Grădina Zoologică din Chisinau a fost înființată la 09.05.1978 în sud-estul Chisinaului, nu departe de Grădina Botanica. În plan științifico-metodic activitatea Grădinii este coordonată de Academia de Științe a Moldovei și Ministerul Mediului. Grădina Zoologică are drept obiective păstrarea, ocrotirea și studierea speciilor rare de animale și păsări, incluse în Cartea

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

Rosie a Moldovei. Reprezinta un peisaj pitoresc in care isi duc existenta peste 150 specii de pasari si animale, printre ele numarandu-se calul lui Przewalski, tigrlul siberian, culanul din Turkmenistan etc. Dispune de un helesteu (suprafata 1,2 hectare) populat de gaste, lebede albe si negre, rate de balta, berze si cocostarci. Pe teritoriul gradinii se organizeaza expozitii mobile si excursii cognitiv-instructive pentru elevi. Animalele aflate in Gradina Zoologica sunt impartite in 5 sectiuni:

- Animale rapitoare;
- Paricopitate si imparicopitate;
- Ornitologie;
- Primate;
- Acvaterariu.

In total sunt 1034 de vietuitoare, din 138 specii.

Gradina zoologica este membru titular al Asociatiei Eurasiatice a Gradinilor Zoologice si Acvariilor (EARAZA). De asemenea, face parte din Asociatia Mondiala a Gradinilor Zoologice (WAZA) si din Sistemul International de Evidenta a Animalelor.

3. Dendrariul din Chisinau este un parc dendrologic din sectorul Buiucani, Chisinau. Parcul este amplasat in partea central-vestica a municipiului, in valea raului Durlesti si in perimetrul strazilor I. Creanga, V. Lupu (vizavi este amplasat parcul Valea Morilor), E. Coca si A. Sciusev. A fost fondat in anul 1973 pe locul fostei Gradini Botanice a Academiei de Stiinte a Moldovei. La inceput a avut o suprafata de 73 de hectare, in prezent suprafata parcului a fost extinsa pana la 77,8 de hectare. In cadrul parcului exista peste o mie de tipuri

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

ARHICON

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

de plante care reprezintă majoritatea florei din Republica Moldova. Parcul detine o bogată colecție de semințe de legume, semințe oleaginoase, rozacee s.a. Colecția de conifere numără mai mult de 50 de denumiri din zone floristice diferite ale globului. Dintre speciile lemnoase rare pentru Moldova, cresc: Ginkgo biloba sau arborele pagodelor, Metasequoia, tsuga canadiană, bradul Douglas, chiparosul de Arizona, bradul Fraier, pinul galben, pinul flexibil, Chamaecyparis lawsoniana, arborele lalea, artarul Mono, artarul trident, dudul japonez, etc. Există sectoare cu elemente ale vegetației forestiere din Moldova.

- 4. Grădina Muzeului National de Etnografie și Istorie Naturală din Chișinău** este o arie protejată din Republica Moldova, reprezentând un monument de arhitectură peisagistică. Este amplasată în municipiul Chișinău, în perimetrul strazilor Mihail Kogălniceanu, Maria Cebotari, Alexei Sciusev și Sfatul Țării, în spatele clădirii muzeului. Are o suprafață de 0,075 ha. Din 1998, se află în administrarea Ministerului Culturii. Grădina a fost înființată în 1906, în baza grădinii-parc create la mijlocul secolului al XIX-lea, cu scopul de a prezenta la scară redusă flora spontană din toate zonele Basarabiei. Pe teritoriu sunt amenajate sectoare ce reprezintă tipurile principale de vegetație din țară: silvică, de stepă, acvatică și palustră. Colecția de plante include și plante rare și pereclitate, cât și plante decorative. Genofondul este constituit din 165 de specii de plante vasculare, dintre care 28 de specii de arbori, 25 de specii de arbusti și circa 112 specii de plante ierboase. Sunt conservate ex situ 32 de specii de plante rare, dintre care 13 sunt incluse în Cartea Rosie a Republicii Moldova. În mini-grădina botanică sunt înregistrați doi arbori seculari: un stejar pedunculat (*Quercus robur*) și un fag (*Fagus sylvatica*). Fagul s-a uscat și a fost doborât. **Muzeul National de**

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

ARHICON

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

Etnografie si Istorie Naturala este un muzeu din municipiul Chisinau. A fost creat in octombrie 1889 in baza colectiei exponatelor primei expozitiei agrare din Basarabia, organizata sub initiativa baronului A. Stuart.

Edificiul muzeului (oficial – „Cladirea Muzeului National de Etnografie si Istorie Naturala, fost Muzeu zoo-agricol si a mestesugurilor populare”) este un monument de arhitectura de insemnatate nationala, introdus in Registrul monumentelor de istorie si cultura a municipiului.

Arii naturale protejate relevante pentru Municipiul Chișinău

Din documentele furnizate și analizate (în special cadastrul ariilor naturale protejate de stat din Republica Moldova), singura arie identificată ca fiind localizată direct în municipiul Chișinău este următoarea (bazat pe mențiunile explicite de locație în cadrul municipiului). Alte mențiuni la "Chișinău" se referă în principal la adrese ale instituțiilor de management (cum ar fi Întreprinderea pentru Silvicultură Chișinău) sau la acte legale emise în Chișinău, dar locațiile efective ale ariilor sunt în districte adiacente (ex. Criuleni, Strășeni, Ialoveni). Nu au fost identificate alte arii naturale protejate strict în limitele municipiului, inclusiv parcuri urbane sau lacuri (cum ar fi Valea Morilor), care ar putea fi gestionate separat sau nu sunt clasificate ca naturale protejate în acest cadru.

1. Cariera "Cazacu"

- **Tip de arie protejată:** Monument al naturii (geologic și paleontologic), inclus în Anexa 3A a Legii privind fondul ariilor naturale protejate de stat nr. 1538/1998.
- **Localizare:** Orașul Vatra (parte a municipiului Chișinău), la nord de stația căii ferate Vatra. Coordonate geografice aproximative: 28.749 E, 47.125 N (bazat pe puncte de contur).

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

ARHICON

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU
STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

- **Suprafață:** 3 ha.
- **Detalii cu privire la aspectele de mediu:**
 - Reprezintă o carieră abandonată cu o adâncime de aproximativ 150 m și versanți cu înclinație de 80-90°.
 - Formațiuni geologice principale: nisipuri și gresii (piatră but) de vârstă sarmațiană (perioadă geologică din Miocen, circa 12-7 milioane de ani în urmă).
 - Valoare paleontologică: Conține numeroase amprente de frunze (studiată de T.A. Iacubovskaia în "Flora sarmațiană a RSS Moldovenești"), resturi scheletice de foci și amprente de pești indeterminabili. Colecțiile asociate sunt păstrate în Muzeul Paleontologic al Universității din Odesa.
 - Aspecte ecologice: Site-ul conservă dovezi ale ecosistemelor antice, contribuind la înțelegerea evoluției mediului în bazinul Mării Sarmatice. Nu sunt menționate probleme actuale de poluare sau impact antropic specific, dar statutul de protecție interzice exploatarea sau alterarea terenului pentru a păstra integritatea geologică.
 - Gestionare: Deținător funciar - Primăria orașului Vatra, mun. Chișinău. Valoare cognitivă și educațională înaltă, utilizată pentru studii științifice.

În documentul menționat mai sus sunt enumerate mai multe arii naturale protejate relevante pentru Municipiul Chișinău.

Mai jos sunt detaliile cu privire la localizare, suprafață și aspecte de mediu pentru aceste arii:

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

1. Schinoasa Mare

- **Tip:** Monument al Naturii Botanic
- **Localizare:** La nord-est de satul Puhoi, raionul Anenii Noi, Ocolul Silvic Anenii Noi, parcela 18/E. Coordonate: 29,029575 E, 46,865929 N și altele apropiate.
- **Suprafață:** Nu este precizată exact, dar este un sector reprezentativ cu vegetație silvică.
- **Aspecte de mediu:** Include specii rare de plante și animale, arborete naturale, aerul este moderat poluat (0,1-0,2 mg/m³ SO₂), nivelul fondului radiologic gama extern este de 13-14 μR/h. Componentele specifice sunt în stare satisfăcătoare. Protejează habitatul natural și diversitatea biologică specifică. Poate servi ca obiect de cercetare și zonă de recreație 331, 332.

2. Alee de Larice și Tei, Grupuri de Conifere

- **Tip:** Monument de arhitectură peisageră
- **Localizare:** La marginea de vest a satului Rasvet, raionul Strășeni. Coordonate: 28,430959 E, 47,203966 N și aprox.
- **Suprafață:** 2 ha
- **Aspecte de mediu:** Plantație de arbori și arbuști alohtoni (larice, molid, pin negru, tei). Componentele specifice sunt în stare satisfăcătoare 798.

3. Parcul din satul Bălăbănești

- **Tip:** Monument de arhitectură peisageră
- **Localizare:** Satul Bălăbănești, raionul Criuleni, Ocolul Silvic Vadul lui Vodă, parcela 35 E. Coordonate: 29,134086 E, 47,061447 N și apropiate.
- **Suprafață:** 5 ha

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

- **Aspecte de mediu:** Plantație dendrologică cu 55 specii de arbori și arbuști, inclusiv specii rare alohtone. Amplasat pe un versant cu pantă moderată, substratul este format din nisipuri și luturi argiloase, tipul solului cernoziom. Componentele specifice sunt în stare satisfăcătoare 800.

4. Aleea de tei dintre satele Pavlovca și Larga

- **Tip:** Arie cu regim diferențiat de protecție ecologică, de nivel național
- **Localizare:** Aleea trece la vest de MNB Schinoasa Mare, în apropierea traseului auto Chișinău-Puhoi.
- **Suprafață:** Nu este precizată exact.
- **Aspecte de mediu:** Arborii sunt în stare satisfăcătoare, unele exemplare uscate, aerul este moderat poluat (0,1-0,2 mg/m³ SO₂). Conținutul metalelor grele în sol nu depășește pragurile de alertă. Are rol de conservare a arboretelor de tei, a peisajului și servește ca coridor ecologic 791.

5. Rezervația naturală silvică Hârtopul Moisei

- **Tip:** Rezervație naturală silvică
- **Localizare:** Zona de centru a Republicii Moldova, nu sunt precizate coordonate exacte în document, dar este relevantă pentru aria Chișinău.
- **Suprafață:** Nu este specificată.
- **Aspecte de mediu:** Este singurul loc din RM unde este înregistrată specia critic periclitată albăstreaua Thirke (*Centaurea thirkei*). Aerul este moderat poluat (0,1-0,2 mg/m³ SO₂), nivel radiologic gama extern 9.45 μR/h. Protejează arboretele naturale fundamentale și specii rare. Poate servi pentru cercetări științifice și recreere 400.

6. Rezervația naturală silvică Dancu

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

ARHICON

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

- **Tip:** Rezervație naturală silvică
- **Localizare:** Sector din lunca râului Prut, zona de centru a RM.
- **Suprafață:** Nu este precizată.
- **Aspecte de mediu:** Habitat pentru specii de Populus, Salix, Vitis silvestris, și specia rară Leucojum aestivum. Aerul este moderat poluat (0,1-0,2 mg/m³ SO₂), nivel radiologic gama extern 13.8 μR/h. Protejează biodiversitatea specifică zonei umede și are potențial recreativ 410, 411.

7. Rezervația naturală silvică Cabac

- **Tip:** Rezervație naturală silvică
- **Localizare:** Zona dintre localitățile Ciorăști și Seliște, apropiere de Chișinău.
- **Suprafață:** Nu este precizată.
- **Aspecte de mediu:** Specii rare de plante și animale, aer slab poluat (0,05-0,1 mg/m³ SO₂). Componentele naturale sunt în stare satisfăcătoare. Serveste pentru cercetare și recreere 446.

8. Aleea de tei din Municipiul Chișinău (Aleea de tei dintre satele Pavlovca și Larga) este specific menționată ca având un rol decorativ, ecologic și ca zonă de odihnă, cu protecție ecologică la nivel național și potențial didactic și de aprovizionare pentru industria farmaceutică 791.

În concluzie, pentru Municipiul Chișinău și zonele adiacente sunt relevante în special ariile naturale protejate de tip rezervație naturală silvică și monumente ale naturii botanice, cu suprafețe variabile (de la câteva hectare până la zeci de hectare), care protejează specii rare de plante și animale, asigură păstrarea habitatelor naturale și au un nivel moderat de poluare a aerului (SO₂ între 0,1-0,2 mg/m³) și niveluri

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

ARHICON

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PATRIMONIUL NATURAL

radiologice în limite normale. Aceste arii pot servi atât pentru cercetare științifică, educație ecologică, cât și pentru recreere și turism reglementat.

Pe langa ariile cu protecție de la stat existente în interiorul municipiului mai există zonele cu păduri din apropiere, care sunt ideale pentru drumeții ușoare și activități în aer liber.

În concluzie, deși patrimoniul natural al municipiului Chișinău nu include arii naturale protejate de mare sau mică amploare, orașul și împrejurimile sale oferă locuri frumoase și liniștite care contribuie la buna calitate a vieții și la conservarea unor aspecte naturale locale. Trebuie menționat faptul că la distanța de 100-200 km distanță față de oraș există mai multe arii protejate.

În principal, suprafața de vegetație a municipiului Chișinău este specificată exact în documentele publice generale, dar se poate estima pe baza informațiilor disponibile despre parcuri, spații verzi și împrejurimile naturale ale orașului cuprinse în Planul Urbanistic General al municipiului Chișinău.

Municipiul Chișinău are mai multe parcuri și spații verzi și mici zone de agrement. De asemenea, orașul este înconjurat de dealuri și păduri care contribuie la suprafața totală de vegetație.

La acest moment se indică existența a 225,175 ha spații verzi în municipiul Chișinău, adică o suprafață de teren ce reprezintă 0,56 % din suprafața orașului.

Pentru viitor, Chișinău își propune mărirea suprafeței cu spații verzi.

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU
STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL**Principalele spații verzi din Chișinău**

Documentul analizat ("Pașaport Ecologic" detaliat pentru Grădina Publică „Ștefan cel Mare și Sfânt”, elaborat în 2021 de Institutul de Cercetări și Amenajări Silvice (ICAS) pentru Primăria Municipiului Chișinău) se referă la categorii generale de spații verzi prezente în municipiul Chișinău, bazate pe legislația relevantă (în special Regulamentul privind delimitarea, gestionarea și protejarea spațiilor verzi din 2017, citat în document). Conform introducerii și cadrului legislativ (secțiunea VII), principalele categorii de spații verzi din Chișinău sunt clasificate astfel (cu definiții preluate din document):

1. Spații verzi de folosință generală (accesibile publicului larg, pentru recreere și agrement)

- a. Scurturi: Spații verzi mici (sub 3 ha.), amplasate între străzi, pentru odihnă și facilitarea circulației pietonale.
- b. Grădini publice: Spații verzi medii (3-20 ha.), destinate odihnei zilnice, cu arbori, arbuști decorativi, plante floricole și gazon. Exemplu principal din document: Grădina Publică „Ștefan cel Mare și Sfânt” (suprafață cca. 7 ha., ce datează din 1818, 47 specii de arbori, inclusiv exemplare seculare de peste 150 ani).
- c. Parcuri: Spații verzi mari (peste 20 ha.), cu cadre vegetale bogate, facilități pentru activități active (sport, jocuri) și pasive (culturale).
- d. Păduri-parc (sau parcuri silvice): Rezultate din amenajarea masivelor forestiere urbane pentru odihnă, cu adăposturi, terenuri de sport și amenajări nautice.
- e. Spații verzi din cuprinsul arterelor de circulație: Aliniamente de arbori și fâșii vegetale de-a lungul străzilor, pentru ameliorarea ambianței urbane.

2. Spații verzi cu acces limitat (de obicei în zone rezidențiale sau instituționale)

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

- Plantații din interiorul cartierelor de locuit.
- Plantații verzi din aliniamentele stradale.

3. Alte categorii menționate

- Rondouri de la intersecții cu sens giratoriu.
- Spații verzi cu profil specializat (ex: parcuri zoologice, monumente ale naturii).
- Spații verzi cu funcții utilitare (ex: perdele de protecție, zone de protecție sanitară).

Celelalte documente analizate (reprezentând o compilație de decizii ale Consiliului Municipal Chișinău (CMC) privind delimitarea, formarea și gestionarea spațiilor verzi și transmise de Î.M. „Asociația de gospodărire a spațiilor verzi” (AGSV) către Direcția Generală Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare (DGAURF)), includ informații specifice privind spațiile verzi (individualizat, cum ar fi scuaruri numite după personalități), dar lista cea mai cuprinzătoare și structurată provine din Regulamentul privind delimitarea, gestionarea și protejarea spațiilor verzi, aprobat prin Decizia CMC nr. 6/10 din 18 iulie 2017. Acest regulament clasifică spațiile verzi principale pe categorii, cu amplasări și suprafețe aproximative, și le atribuie statut de proprietate municipală publică, gestionate de AGSV.

Principalele spații verzi sunt grupate astfel (bazat pe regulamentul menționat, cu actualizări din decizii ulterioare unde sunt specificate). Sunt incluse cele mai notabile, prioritizând grădinile publice, parcurile și pădurile-parcuri (ca fiind cele mai extinse și centrale). Suprafețele sunt indicate în hectare (ha) pentru referință. Alte decizii din documentele furnizate, adaugă sau precizează hotare pentru spații specifice, dar nu modifică substanțial această listă principală.

1. Grădini publice (4 principale)

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

Acestea sunt zone verzi centrale, destinate recreerii publice, cu suprafețe medii de 5-9 ha.

- Grădina Publică „Ștefan cel Mare și Sfânt” (7,16 ha.) – Centru, delimitată prin Decizia nr. 6/28 din 2013;
- Grădina Catedralei (8,73 ha.) – Centru, cunoscută și ca Scuarul Catedralei, cu hotare precizate în aceeași decizie;
- Grădina Publică „Alunelul” (6,72 ha.) – Buiucani;
- Grădina Publică „Sarmizegetusa” (5,07 ha.) – Botanica.

2. Parcuri (6 principale)

Parcuri urbane mari, cu suprafețe de peste 50 ha., amenajate pentru agrement și odihnă.

- Parcul „Valea Morilor” (113,9 ha.) – Centru, zonă de agrement cu lac;
- Parcul „Râșcani” (87,12 ha.) – Râșcani;
- Parcul „Valea Trandafirilor” (148 ha.) – Botanica;
- Parcul „Mîrcești” (85,21 ha.) – Ciocana;
- Parcul „La izvor” (163,6 ha.) – Buiucani;
- Parcul „Valea farmecelor” (53,55 ha.) – Botanica.

3. Păduri-parcuri (11 principale)

Zone verzi extinse, combinate cu elemente naturale (păduri urbane), cu suprafețe mari (peste 50 ha. în majoritate), protejate pentru biodiversitate și recreere.

- „Calea Orheiului” (88,5 ha.) – Râșcani.
- „Lunca Gâștei” (230,8 ha.) – Ciocana.
- „Petricani” (58,23 ha.) – Râșcani.
- „Pruncul” (22,74 ha.) – Râșcani.
- „Buiucani” (64,6 ha.) – Buiucani.

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

ARHICON

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

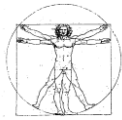
STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

- „Butoiaș” (122,4 ha.) – Botanica.
- „Schinoasa” (149,7 ha.) – Centru.
- „Calea Basarabiei” (16,42 ha.) – Ciocana.
- „Muncești” (165,88 ha.) – Botanica.
- „Râșcani” (200,3 ha.) – Rîșcani.
- „Nicolae Milescu Spătarul” (59 ha.) – Ciocana.

4. Scuaruri și alte spații verzi notabile (selectate din decizii specifice)

Documentul furnizat de AGSV detaliază numeroase scuaruri (spații verzi mici, sub 5 ha.), multe formate sau denumite prin decizii individuale. Acestea sunt principalele menționate explicit:

- Scuarul Nicolai V. Gogol – Centru, lângă Liceul „Nicolai V. Gogol” (str. București – str. Nicolae Iorga – str. A. Șciusev), format prin Decizia nr. 37/39 din 2006.
- Scuarul Pedologiei – Rîșcani, pe str. N. Dimo, format prin Decizia nr. 2/20 din 2014.
- Scuarul din Cartierul locativ str. Petricani – Ciocana, format prin Decizia nr. 3/19 din 2015.
- Scuarul Belarus „Francisk Skorina” (0,0577 ha.) – Centru, pe str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni colț cu str. Alexei Mateevici, format prin Decizia nr. 6/160 din 2018.
- Scuarul Lech Kaczynski (0,05 ha.) – Telecentru, pe șos. Hîncești, format prin Decizia nr. 3/41 din 2019.
- Scuarul din str. Sârbească – Centru, format prin Decizia nr. 8/118 din 2012.
- Scuaruri renovate cu statut oficial (Decizia nr. 44/95 din 2020): Scuarul teatrului rus „A.P. Cehov” (0,0288 ha), Scuarul „Mircea cel Bătrân” (0,956 ha.), Scuarul muzeului „Aleksandr Pușkin” (0,0343 ha).

A R H I C O N

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

ISO 9001

ICeNet

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

Regulamentul din 2017 listează zeci de scuaruri pe sectoare, cum ar fi:

- Buiucani: str. Vasile Lupu (0,172 ha.), str. Bucuriei (1,27 ha.);
- Rîșcani: str. Gh. Coșbuc (0,242 ha.), str. Kiev (0,526 ha.);
- Ciocana: str. Vadul lui Vodă (2,252 ha.), bd. Mircea cel Bătrân (0,784 ha.);
- Botanica: str. Trandafirilor (0,256 ha.), Piața Decebal (3,154 ha.);
- Centru: str. Gh. Asachi (0,143 ha), Aleia Gării (0,715 ha.).

3. INTEGRAREA PATRIMONIULUI NATURAL AL CHISINAULUI IN ZONA DE RELIEF A REPUBLICII MOLDOVA

Orasul se afla in partea centrala a unei structuri geologice din sud-estul Europei, a carei baza este formata din placi de granit si gnaisuri din epoca arhaica, dispuse la o adancime de circa 1150 m sub nivelul marii. Partea superioara a sectiunii geologice a acestei structuri este reprezentata de roci sedimentare din erele **siluriana**, **devoniana**, **paleogenului** si **neogenului**. In sectiunea erozica apar numai argile, nisipuri si piatra calcaroasa din Cenozoicul superior. De la nord la sud orasul este intersectat de un strat de recife mediosarmatice. Straturile argilo-nisipoase, prezente pe intreg teritoriul orasului, au o adancime de la 2 pana la 30 m. Pe pantele vaii raului Bac se gasesc terase aluviale cu latimea de pana la 1,3 m. Perturbari tectonice neinsemnate au fost inregistrate in partea de nord-vest a orasului.

Pe teritoriul Chisinaului si in imprejurimile sale se afla numeroase zacaminte de materiale de constructie: var, calcar, piatra bruta de constructie, argila, nisip, pietris.

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

ARHICON

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU
STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

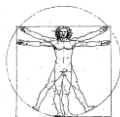
Sunt exploatare cinci zacaminte de piatra si var stins: la Cricova, Milestii Mici, Chisinau, Fauresti, Goian, Caramida. Tigla se produce din materia prima extrasa la carierele din Bubuieci si Milestii Mici, iar nisipul, prundisul si pietrisul se extrag la Cobusca si Vadul lui Voda.

De asemeni in aria municipala sunt exploatare resursele de mica, utilizate in productia semiconductorilor, in industria microelectronica.

Rezervele de ape subterane ale Chisinaului permit aprovizionarea partiala a municipiului cu apa potabila. Din cantitatea totala de apa folosita pentru aprovizionare, 20% provine din apele subterane din straturile acvatice sarmatice fiind si ape minerale. Acestea sunt utilizate pentru tratarea maladiilor gastro-intestinale.

Apele curgatoare din Chisinau fac parte din bazinul Nistrului. Prin Chisinau curge raul Bac, iar la periferia sa de sud-vest raul Isnovat, afluent de dreapta al Bacului. Raul Bac are o lungime de 155 km, suprafata bazinului - peste 2000 km². Bacul se revarsa in raul Nistru la un km distanta de satul Gura Bicului, raionul Anenii Noi. Debitul maxim al apelor mari de primavara in raul Bac a fost de 40,7 m³/s (1973), iar a viiturilor pluviale de 222 m³/s (1948).

In zona suburbana a municipiului au fost amenajate rezervoarele de apa de la Ghidighici si de la Ialoveni ca locuri de recreere si agrement. La inceputul anilor '50 in partea de sud-vest a orasului a fost amenajat Parcul Central de Cultura si Odihna al Comsomolului Leninist si Lacul Comsomolului (astazi, ambele numite Valea Morilor). In parcurile din cartierele Rascani si Botanica, la Bariera Sculeni au fost construite cascade mici cu lacuri naturale.

ARHICON

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂUPROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

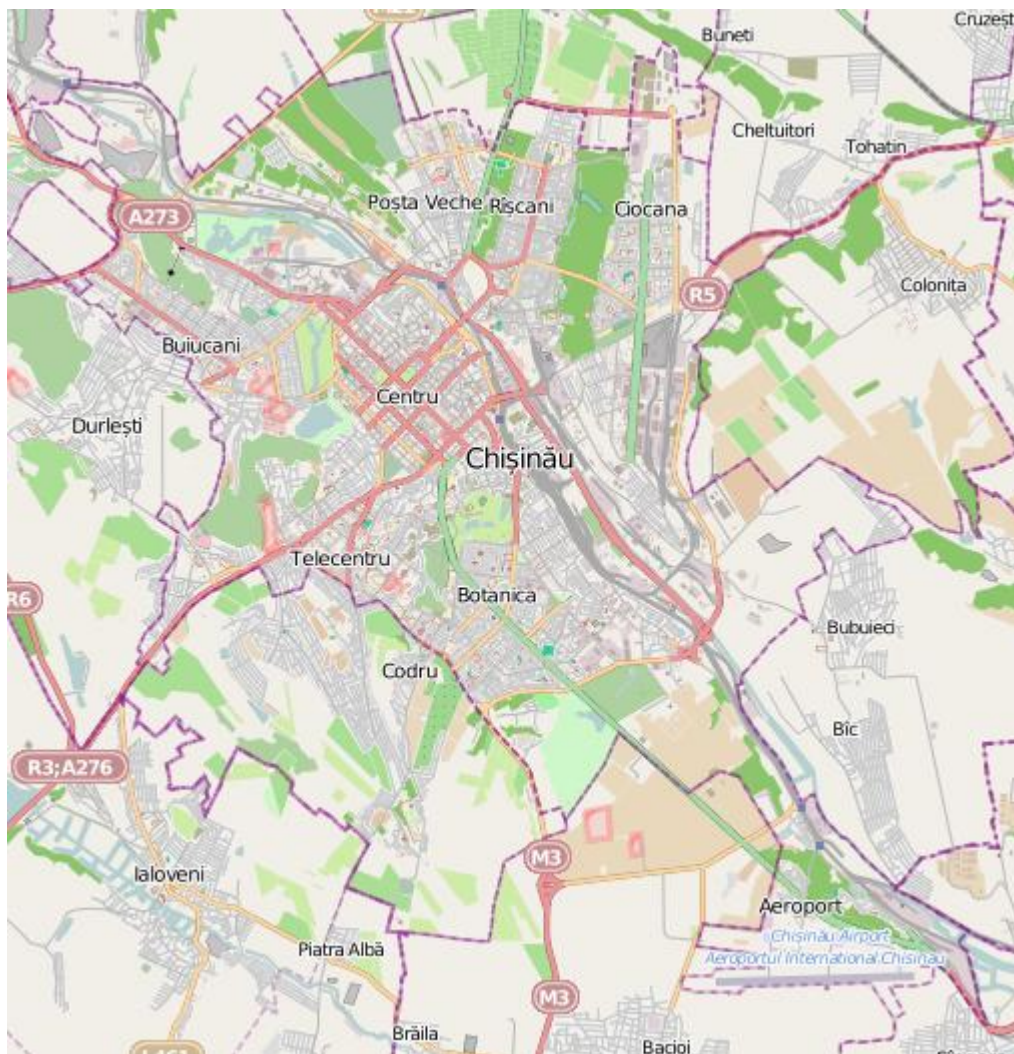
LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU
STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

Relieful prezent in municipiul Chisinau

ARHICON

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

ISO 9001

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU
STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

4. PROTECTIA PATRIMONIULUI NATURAL SPECIFIC MUNICIPIULUI CHISINAU

4.1. Generalitati

Se vor organiza activitati de supraveghere realizate, impreuna cu experti, pentru a se urmări speciile de arbori, arbusti și flori care se vor planta, cu scop estetic, pe raza municipiului Chisinau și a împiedica plantarea de specii alogene invazive.

La toate actiunile de plantare pe suprafețele de teren prevazute prin prezentul PUG, spațiilor verzi, se va ține cont de prevederile Ordinului Ministrului Mediului, Apelor și Padurilor nr. 3008/07.12.2022 privind aprobarea Planului național de actiune pentru abordarea cailor de introducere prioritare a speciilor alogene invazive din Romania, în cadrul proiectului "Managementul adecvat al speciilor alogene invazive din Romania, în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 1.143/2014, referitor la prevenirea și gestionarea introducerii și răsândirii speciilor alogene invazive" finanțat prin Programul operațional Infrastructura mare 2014-2020, ca țara candidată la aderarea în Uniunea Europeană.

Se știe ca:

- La **3 martie 2022**, Republica Moldova și-a depus cererea de aderare la UE;

ARHICON

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU
STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

- La **17 iunie 2022**, Comisia Europeana si-a emis avizul privind cererea de aderare la UE;

La **23 iunie 2022**, Consiliul European a acordat Republicii Moldova statutul de tara candidata. El a invitat Comisia Europeana sa transmita Consiliului un raport cu privire la **indeplinirea conditiilor prevazute in avizul Comisiei** privind cererea de aderare;

In **noiembrie 2023**, Comisia Europeana a emis o recomandare de deschidere a negocierilor de aderare cu Republica Moldova;

In **decembrie 2023**, liderii UE au decis sa **deschida negocierile de aderare** cu Republica Moldova si au invitat Consiliul sa adopte cadrul de negociere, dupa finalizarea etapelor relevante prevazute in raportul Comisiei;

In urma progreselor inregistrate de Republica Moldova, in **martie 2024** liderii UE au invitat Consiliul sa adopte rapid proiectul de cadru de negociere.

ARHICON

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU
STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

4.2. Protecția patrimoniului natural al municipiului Chisinau privind speciile alogene invazive prioritare pentru intervenție

Ce înseamnă „specii alogene invazive prioritare”?

- Specii alogene (non-native) care se stabilesc în afara habitatului lor natural.
- Invazive atunci când se răspândesc, amenință biodiversitatea, afectează ecosistemele, agricultura sau economia.
- „Prioritare” înseamnă, de obicei, acele specii identificate ca fiind cele mai riscante sau de ultimă observare pentru acțiuni de monitorizare, prevenire și control.

Surse utile pentru Moldova și Chișinău:

- Agenția pentru Protecția Mediului (APM) Moldova: programe de monitorizare a speciilor invazive, planuri naționale.
- Ministerul Mediului al Republicii Moldova.
- Centre de cercetare și universități: de ex. Universitatea de Stat din Moldova, institute de agro-eco (cercetări privind specii invazive în agricultură, horticultură).
- Rețele regionale care cuprind perspective din Europa de Est privind speciile invazive (IPBES, EEA, Bern Convention) și proiecte Ponto Moldova/RETRO sau programe de biodiversitate.
- ONG-uri locale: Ecocenter, Mare Nostrum, World Wildlife Fund Moldova, asociații de protecție a mediului.

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

Specii alogene invazive comune în regiuni similare (pentru context, nu neapărat Moldova):

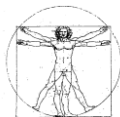
- Plantelor: Toxicodendron radicans (zăpăceală de pădure), Fallopia japonica (Reynoutria japonica), Ambrosia artemisiifolia (ambrozie comună), Fallopia x bohemica, Ailanthus altissima (copac de toată lumea).
- Insecte: Dacnusa fusiformis (dăunător de plante), Leptinotarsa decemlineata (faltul cartofilor în unele situații), Aphis sp. etc.
- Păsări/răpitoare și alte animale discrete: specii extinse în UE/Regiunea noastră precum Arion lusitanicus (melc), dar acestea pot varia mult de la o regiune la alta.

Republica Moldova **nu dispune încă de o listă oficială națională consolidată și actualizată recent (2024–2025)** a speciilor de plante **alogene invazive prioritare**, așa cum există în Uniunea Europeană (Regulamentul 1143/2014). Totuși, în literatura științifică, rapoartele de mediu și studiile realizate în arii protejate din țară (în special în ultimii 10–15 ani), există un consens relativ clar asupra speciilor cele mai problematice.

Specii de plante alogene invazive considerate prioritare în Republica Moldova

Acestea sunt speciile cel mai frecvent menționate ca având impact major asupra biodiversității, agriculturii, silviculturii și zonelor riverane:

Nr.	Nume științific	Nume română/popular	Impact principal / zone afectate	Grad de prioritate (estimat)
1	Ambrosia artemisiifolia	Ambrozie	Alergenic puternic, foarte agresivă în culturi	Foarte ridicat
2	Acer negundo	Arțar de câmpie, arțar	Invadează luncile,	Foarte ridicat

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

Nr.	Nume științific	Nume română/popular	Impact principal / zone afectate	Grad de prioritate (estimat)
		american	malurile râurilor	
3	Robinia pseudoacacia	Salcâm	Formează pajiști dense, înlocuiește specii autohtone	Ridicat
4	Solidago canadensis / S. gigantea	Reghin canadian / reghin uriaș	Invadează pajiștile, marginile pădurilor	Ridicat
5	Helianthus tuberosus	Anghinare de Ierusalim, topinambur	Foarte agresiv pe maluri și terenuri umede	Ridicat
6	Sorghum halepense	Costrei, iarbă de halep	Buruiană foarte dăunătoare în culturi agricole	Ridicat (mai ales agricol)
7	Elaeagnus angustifolia	Cătină falsă, ruscoace	Invadează zonele aride, stepa, luncile	Ridicat
8	Erigeron canadensis	Erigeron canadian	Comună, agresivă în culturi și zone perturbate	Mediu-ridicat
9	Erigeron annuus	Erigeron anual	Similar cu precedentul, dar ceva mai puțin agresiv	Mediu-ridicat
10	Iva xanthiifolia	Iva cu frunze de xantiu	Foarte agresivă în zonele riverane și ruderal	Ridicat
11	Xanthium orientale subsp. italicum	Holeră, scaieți italieni	Zone ruderal, maluri, terenuri agricole	Mediu-ridicat
12	Lycium barbarum	Goji, cătină de gard	Se extinde rapid în lunci și zone perturbate	Mediu-ridicat

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

ARHICON

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

LIDER - Arhicon București

UAUIIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

Observații importante la nivelul anului 2025

- **Cele mai problematice 4–5 specii** în majoritatea studiilor recente din Moldova rămân: **Ambrosia** → **Acer negundo** → **Solidago** → **Helianthus tuberosus** → **Robinia pseudoacacia**
- Multe dintre aceste specii fac parte și din **lista europeană de preocupare** sau sunt considerate specii de **watch-list** la nivel UE.
- În prezent, **prioritatea reală de combatere** în Republica Moldova depinde foarte mult de:
 - zona geografică (de ex. malurile Nistrului și Prutului → Acer negundo, Helianthus tuberosus, Ambrosia)
 - tipul de ecosistem (zone agricole → Ambrosia, Sorghum halepense)
 - ariile protejate (ex. Orheiul Vechi, zonele stepice → Solidago, Elaeagnus)

4.2.1. Speciile cu invazivitate ridicată

Luând în considerare magnitudinea efectelor negative asupra mediului și gradul de invazivitate, au fost considerate ca având un impact potențial ridicat următoarele categorii de specii alogene (Blackburn et al. 2011):

- C3 - Specii alogene scăpate/introduse în salbaticie, care supraviețuiesc și se reproduc în mediile respective formând noi populații stabile;
- D1 - Populație auto-sustenută a speciei alogene în salbaticie, din care noi indivizi se dispersează și supraviețuiesc la distanțe semnificative față de locul inițial de introducere;
- D2 - Populație auto-sustenută a speciei alogene în salbaticie, din care noi indivizi se dispersează, supraviețuiesc și se reproduc la distanțe semnificative

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU
STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

fata de locul initial;

- E - Populație complet invazivă, cu indivizi care se dispersează, supraviețuiesc și se reproduc în mai multe locuri, într-o varietate mai mică sau mai mare de habitate.

Speciile considerate cu invazivitate ridicată în România și Republica Moldova sunt prezentate în tabelul 1, împreună cu căile de introducere comunitară și extinderea lor în România și Republica Moldova.

Mentionăm faptul că lista nu este exhaustivă și că se recomandă actualizări periodice.

Tabel 1 – *Speciile de plante și animale cu potențial invaziv ridicat în România și în Republica Moldova*

<i>Numar curent</i>	<i>Denumire științifică</i>	<i>Cai de introducere</i>	<i>Aprecierea extinderii în România/Republica Moldova</i>
1.	<i>Callinectes sapidus</i>	<i>Dispersie naturală secundară</i>	<i>Limitată</i>
2.	<i>Crassostrea virginica</i>	<i>Transportarea speciei ca bun de consum- contaminare</i>	<i>Limitată</i>
3.	<i>Eurypanopeus depressus</i>	<i>Asociere cu un mijloc/vector de transport</i>	<i>Limitată</i>
4.	<i>Magallana gigas</i>	<i>Transportarea speciei ca bun de consum- contaminare</i>	<i>Limitată</i>
5.	<i>Denumire științifică</i>	<i>Cai de introducere</i>	<i>Aprecierea extinderii în România</i>
6.	<i>Mya arenaria</i>	<i>Asociere cu un mijloc/vector de transport</i>	<i>Larg răspândită</i>
7.	<i>Palaemon macrodactylus</i>	<i>Asociere cu un mijloc/vector de transport</i>	<i>Abundent</i>
8.	<i>Aedes albopictus</i>	<i>Transportarea speciei ca bun de consum - contaminare</i>	<i>Larg răspândită</i>

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

<i>Numar curent</i>	<i>Denumire stiinfica</i>	<i>Cai de introducere</i>	<i>Aprecierea extinderii in Romania/Republica Moldova</i>
9.	<i>Corbicula fluminalis</i>	<i>Facilitarea dispersiei naturale - constituire de coridoare</i>	<i>Limitata</i>
10.	<i>Corbicula fluminea</i>	<i>Facilitarea dispersiei naturale - constituire de coridoare</i>	<i>Limitata</i>
11.	<i>Dreissena polymorpha</i>	<i>Dispersie naturala secundara</i>	<i>Larg raspandita</i>
12.	<i>Dreissena rostriformis bugensis</i>	<i>Facilitarea dispersiei naturale - constituire de coridoare</i>	<i>Limitata</i>
13.	<i>Orconectes limosus</i>	<i>Dispersie naturala secundara</i>	<i>Limitata</i>
14.	<i>Physella acuta</i>	<i>Asociere cu un mijloc/vector de transport, Facilitarea dispersiei naturale - constituire de coridoare</i>	<i>Limitata</i>
15.	<i>Pseudosuccinea columella</i>	<i>Asociere cu un mijloc/vector de transport</i>	<i>Limitata</i>
16.	<i>Argas (Argas) reflexus</i>	<i>Asociere cu un mijloc/vector de transport</i>	<i>Larg raspandita</i>
17.	<i>Arion vulgaris</i>	<i>Transportarea speciei ca bun de consum- eliberare intentionata</i>	<i>Limitata</i>
18.	<i>Corythucha arcuata</i>	<i>Dispersie naturala secundara</i>	<i>Larg raspandita</i>
19.	<i>Hyalomma aegyptium</i>	<i>Asociere cu un mijloc/vector de transport</i>	<i>Limitata</i>
20.	<i>Monomorium pharaonis</i>	<i>NA</i>	<i>Larg raspandita</i>
21.	<i>Phyllonorycter issikii</i>	<i>Dispersie naturala secundara</i>	<i>Local abundent</i>
22.	<i>Riphicephalus rossicus</i>	<i>Asociere cu un mijloc/vector de transport</i>	<i>Limitata</i>
23.	<i>Varroa destructor</i>	<i>Asociere cu un mijloc/vector de transport</i>	<i>Larg raspandita</i>
24.	<i>Xylosandrus germanus</i>	<i>NA</i>	<i>Limitata</i>

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

<i>Numar curent</i>	<i>Denumire stiinfica</i>	<i>Cai de introducere</i>	<i>Aprecierea extinderii in Romania/Republica Moldova</i>
25.	<i>Aiopochen aegyptiacus</i>	<i>Transportarea speciei ca bun de consum - eliberare intentionata; Transportarea speciei ca bun de consum • pierdere neintentionata de exemplare; Facilitarea dispersiei naturale - constituire de coridoare</i>	<i>Limitata</i>
26.	<i>Ameiurus meias</i>	<i>Dispersie naturala secundara</i>	<i>Local abundent</i>
27.	<i>Ameiurus nebulosus</i>	<i>Transportarea speciei ca bun de consum - eliberare intentionata; Facilitarea dispersiei naturale - constituire de coridoare; Dispersie naturala secundara</i>	<i>Local abundent</i>
28.	<i>Dama dama</i>	<i>Transportarea speciei ca bun de consum - eliberare intentionata; Transportarea speciei ca bun de consum - pierdere neintentionata de exemplare; Facilitarea dispersiei naturale - constituire de coridoare; Dispersie naturala secundara</i>	<i>Limitata</i>
29.	<i>Lepomis gibbosus</i>	<i>Transportarea speciei ca bun de consum - eliberare intentionata; Dispersie naturala secundara</i>	<i>Local abundent</i>
30.	<i>Myocastor coypus</i>	<i>Transportarea speciei ca bun de consum - pierdere neintentionata de exemplare; Dispersie naturala secundara</i>	<i>Limitata</i>
31.	<i>Neovison vison</i>	<i>Transportarea speciei ca bun de consum - pierdere neintentionata de exemplare; Dispersie naturala secundara</i>	<i>Limitata</i>
32.	<i>Nyctereutes procyonoides</i>	<i>Transportarea speciei ca bun de consum - pierdere</i>	<i>Limitata</i>

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

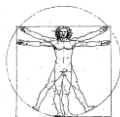
STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

<i>Numar curent</i>	<i>Denumire stiintifica</i>	<i>Cai de introducere</i>	<i>Aprecierea extinderii in Romania/Republica Moldova</i>
		<i>neintentionata de exemplare; Dispersie naturala secundara</i>	
33.	<i>Oncorhynchus mykiss</i>	<i>Transportarea speciei ca bun de consum - pierdere neintentionata de exemplare</i>	<i>Limitata</i>
34.	<i>Denumire stiintifica</i>	<i>Cai de introducere</i>	<i>Aprecierea extinderii in Romania</i>
35.	<i>Ondatra zibethicus</i>	<i>Transportarea speciei ca bun de consum - pierdere neintentionata de exemplare; Dispersie naturala secundara</i>	<i>Limitata</i>
36.	<i>Oryctolagus cuniculus</i>	<i>Transportarea speciei ca bun de consum - eliberare intentionata</i>	<i>Limitata</i>
37.	<i>Percottus glenii</i>	<i>Facilitarea dispersiei naturale - constituire de coridoare; Dispersie naturala secundara</i>	<i>Larg raspandita</i>
38.	<i>Phasianus cochicus</i>	<i>Transportarea speciei ca bun de consum • eliberare intentionata; Dispersie naturala secundara</i>	<i>Larg raspandita</i>
39.	<i>Pseudorasbora parva</i>	<i>Transportarea speciei ca bun de consum - contaminare; Dispersie naturala secundara</i>	<i>Abundenta ridicata</i>
40.	<i>Rattus norvegicus</i>	<i>Asociere cu un mijloc/ vector de transport; Dispersie naturala secundara</i>	<i>Larg raspandita</i>
41.	<i>Rattus rattus</i>	<i>Asociere cu un mijloc/ vector de transport; Dispersie naturala secundara</i>	<i>Larg raspandita</i>
42.	<i>Salvelinus fontinalis</i>	<i>Transportarea speciei ca bun de consum - pierdere neintentionata de exemplare</i>	<i>Larg raspandita</i>
43.	<i>Threskiomis aethiopicus</i>	<i>Transportarea speciei ca bun de consum - pierdere neintentionata de exemplare</i>	<i>Limitata</i>

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU
STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

<i>Numar curent</i>	<i>Denumire stiinfica</i>	<i>Cai de introducere</i>	<i>Aprecierea extinderii in Romania/Republica Moldova</i>
44.	<i>Procyon iotor</i>	<i>Transportarea speciei ca bun de consum - pierdere neintentionata de exemplare; Asociere cu un mijloc/ vector de transport</i>	<i>Limitata</i>
45.	<i>Acer negundo</i>	<i>Specie introdusa intentionat</i>	<i>Larg raspandita</i>
46.	<i>Ailanthus altissima</i>	<i>Specie introdusa intentionat</i>	<i>Larg raspandita</i>
47.	<i>Amaranthus retroflexus</i>	<i>Specie introdusa accidental</i>	<i>Larg raspandita</i>
48.	<i>Ambrosia artemisiifolia</i>	<i>Specie introdusa accidental</i>	<i>Larg raspandita</i>
49.	<i>Ambrosia trifida</i>	<i>Specie introdusa accidental</i>	<i>Local abundenta</i>
50.	<i>Amorpha fruticosa</i>	<i>Specie introdusa intentionat</i>	<i>Local abundenta</i>
51.	<i>Asclepias syriaca</i>	<i>Specie introdusa intentionat</i>	<i>Local abundenta</i>
52.	<i>Azolia filiculoides</i> [sinonim cu <i>Azolla caroliniana</i>]	<i>Specie introdusa accidental</i>	<i>Local abundenta</i>
53.	<i>Echinocystis lobata</i>	<i>Specie introdusa intentionat</i>	<i>Local abundenta</i>
54.	<i>Elaeagnus angustifolia</i>	<i>Specie introdusa intentionat</i>	<i>Local abundenta</i>
55.	<i>Elodea canadensis</i>	<i>Specie introdusa accidental</i>	<i>Local abundenta</i>
56.	<i>Elodea nuttallii</i>	<i>Specie introdusa accidentai</i>	<i>Local abundenta</i>
57.	<i>Erigeron annuus</i> subsp. <i>annuus</i>	<i>Specie introdusa accidental</i>	<i>Larg raspandita</i>
58.	<i>Erigeron canadensis</i>	<i>Specie introdusa accidental</i>	<i>Larg raspandita</i>
59.	<i>Fraxinus pennsylvanica</i>	<i>Specie introdusa intentionat</i>	<i>Local abundenta</i>
60.	<i>Helianthus tuberosus</i>	<i>Specie introdusa intentionat</i>	<i>Local abundenta</i>
61.	<i>Humulus scandens</i>	<i>Specie introdusa intentionat</i>	<i>Local abundenta</i>
62.	<i>Impatiens parviflora</i>	<i>Specie introdusa intentionat</i>	<i>Local abundenta</i>
63.	<i>Impatiens</i>	<i>Specie introdusa intentionat</i>	<i>Local abundenta</i>

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

<i>Numar curent</i>	<i>Denumire stiinfica</i>	<i>Cai de introducere</i>	<i>Aprecierea extinderii in Romania/Republica Moldova</i>
	<i>glanduiifera</i>		
64.	<i>Ludwigia peploides</i>	<i>Specie introdusa accidental</i>	<i>Limitata</i>
65.	<i>Paspalum distichum</i>	<i>Specie introdusa accidental</i>	<i>Local abundenta</i>
66.	<i>Phytolacca americana</i>	<i>Specie introdusa intentionat</i>	<i>Larg raspandita</i>
67.	<i>Reynoutria * bohemica</i>	<i>Specie introdusa intentionat</i>	<i>Local abundenta</i>
68.	<i>Reynoutria japonica</i>	<i>Specie introdusa intentionat</i>	<i>Local abundenta</i>
69.	<i>Rudbeckia laciniata</i>	<i>Specie introdusa intentionat</i>	<i>Local abundenta</i>
70.	<i>Sicyos angulatus</i>	<i>Specie introdusa intentionat</i>	<i>Local abundenta</i>
71.	<i>Solidago canadensis</i>	<i>Specie introdusa intentionat</i>	<i>Local abundenta</i>
72.	<i>Denumire stiintifica</i>	<i>Cai de introducere</i>	<i>Aprecierea extinderii in Romania</i>
73.	<i>Symphyotrichum ianceolatum</i>	<i>Specie introdusa intentionat</i>	<i>Local abundenta</i>
74.	<i>Xanthium orientale subsp. italicum</i>	<i>Specie introdusa accidental</i>	<i>Larg raspandita</i>

Speciile alogene invazive prioritare in Romania (si Republica Moldova ca tara candidata la UE) sunt cele mentionate in Regulamentul (UE) nr. 1143/2014 privind prevenirea si gestionarea introducerii si raspandirii speciilor alogene invazive, ele fiind prezentate in tabelul 2. Denumirea stiintifica este conforma cu Regulamentul (UE) nr. 1143/2014.

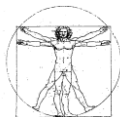
PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

Tabel 2 - Specii alogene invazive prioritare in Romania, conform Regulamentului

(UE) nr. 1143/2014

Numar curent	Denumire stiintifica	Nume vemacular	Cai de introducere identificate
1.	<i>Ailanthus altissima</i>	Cenuser	Silvicultura, horticultura
2.	<i>Asclepias syriaca</i>	Ceara albinei	Horticultura, scapat din cultura (utilizare apicola)
3.	<i>Cabomba caroliniana</i>	Cabomba	Amenajare peisagistica, Eliberare intentionata, acvaristica
4.	<i>Elodea nuttallii</i>	Ciuma apelor	Dispersie naturala secundara, acvaristica
5.	<i>Heracleum sosnowskyi</i>	Branca ursului	Dispersie naturala secundara, scapat din cultura (experimente pentru utilizare ca nutret)
6.	<i>Humulus japonicus</i> (<i>Humulus scandens</i>)	Hamei japonez	Dispersie naturala secundara, scapat din cultura (specie ornamentala)
7.	<i>Impatiens glandulifera</i>	Slabanog himalayan	Dispersie naturala secundara, scapat din cultura (specie ornamentala)
8.	<i>Ludwigia peploides</i>		Dispersie naturala secundara, scapat din cultura (specie ornamentala)
9.	<i>Myriophyllum aquaticum</i>	Penita apei	Dispersie naturala secundara, acvaristica
10.	<i>Alopochen aegyptiacus</i>	Gasca egipteana	Transportarea speciei ca bun de consum - eliberare intentionata; Transportarea speciei ca bun de consum - pierdere neintentionata de exemplare; Facilitarea dispersiei naturale - constituire de coridoare
11.	<i>Ameiurus melas</i>	Somnul pitic negru	Dispersie naturala secundara
12.	<i>Ameiurus nebulosus</i>	Somnul pitic american	Transportarea speciei ca bun de consum - eliberare intentionata; Facilitarea dispersiei naturale - constituire de coridoare; Dispersie naturala secundara
13.	<i>Eriocheir sinensis</i>	Crab chinezesc	Asociere cu un mijloc/ vector de transport
14.	<i>Lepomis gibbosus</i>	Biban soare	Transportarea speciei ca bun de consum - eliberare intentionata; Dispersie naturala secundara

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

Numar curent	Denumire științifică	Nume venericular	Cai de introducere identificate
15.	<i>Myocastor coypus</i>	Nutrie	Transportarea speciei ca bun de consum - pierdere neintentionata de exemplare; Dispersie naturala secundara
16.	<i>Nyctereutes procyonoides</i>	Caine enot	Transportarea speciei ca bun de consum - pierdere neintentionata de exemplare; Dispersie naturala secundara
17.	<i>Ondatra zibethicus</i>	Bizam	Transportarea speciei ca bun de consum - pierdere neintentionata de exemplare; Dispersie naturala secundara
18.	<i>Orconectes limosus</i>	Rac dungat	Dispersie naturala secundara
19.	<i>Percocottus glenii</i>	Guvid de Amur	Facilitarea dispersiei naturale - constituire de coridoare; Dispersie naturala secundara
20.	<i>Procambarus fallax F. virginalis</i>	Rac marmorat	Transportarea speciei ca bun de consum - eliberare intentionata
21.	<i>Procyon lotor</i>	Raton	Transportarea speciei ca bun de consum - pierdere neintentionata de exemplare; Asociere cu un mijloc/vector de transport
22.	<i>Pseudorasbora parva</i>	Murgoi baltat	Transportarea speciei ca bun de consum - contaminare; Dispersie naturala secundara
23.	<i>Threskiomis aethiopicus</i>	Ibisul sacru	Transportarea speciei ca bun de consum - pierdere neintentionata de exemplare
24.	<i>Trachemys scripta</i>	Testoasa de Florida	Transportarea speciei ca bun de consum - eliberare intentionata; Transportarea speciei ca bun de consum - pierdere neintentionata de exemplare

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

4.2.2. Specii de arbori, arbuști și plante considerate invazive

Specii de arbori și arbuști invazivi cei mai problematici din Republica Moldova¹

Nr.	Nume științific	Nume popular română	Tip	Zone afectate în mod principal	Impact principal	Grad de invazivitate în RM
1	Acer negundo	Arțar de cenușă / arțar american	Arbore mic-mijlociu	Maluri de râuri, zone umede	Formează deșisuri dense, înlocuiește specii autohtone	★★★★★ (extrem de ridicat)
2	Robinia pseudoacacia	Salcâm	Arbore mijlociu	Pajiști stepice, lunci, margini de pădure	Fixează azot → modifică solul, concurează speciile rare	★★★★☆ (foarte ridicat)
3	Ailanthus altissima	Ailant copacul cerului	Arbore mijlociu	Zone urbane, ruderal, margini de drum	Allelopatic, crește foarte rapid	★★★★☆
4	Elaeagnus angustifolia	Cătină falsă / ruscoace	Arbust/arbore mic	Zone aride, stepă, maluri	Formează tufărișuri dense	★★★★☆
5	Lycium barbarum	Goji / cătină de gard	Arbust	Lunci, zone perturbate, livezi abandonate	Se extinde rapid prin rizomi și păsări	★★★★☆
6	Morus alba	Dud alb (cultivat + invaziv)	Arbore	Lunci, zone antropizate	Concurează speciile native	★★★☆☆
7	Amorpha fruticosa	Amorfă / indigo fals	Arbust	Maluri, zone inundabile	Foarte agresiv în unele regiuni riverane	★★★☆☆

¹ pe baza studiilor științifice recente (în special din ariile protejate, Chișinău, Orheiul Vechi, luncile râurilor), literatura de specialitate și rapoartele instituțiilor de mediu, următoarele specii sunt considerate invazive sau cu potențial invaziv major pe teritoriul țării.

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU
STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

Specii ierboase / plante perene invazive cele mai întâlnite în Republica Moldova

Nr.	Nume științific	Nume popular română	Tip	Impact principal
1	Ambrosia artemisiifolia	Ambrozie	Plantă anuală	Alergenic extrem de puternic, buruiană agricolă
2	Solidago canadensis / S. gigantea	Reghin canadian / reghin uriaș	Perenă	Invadează pajiști, reduce biodiversitatea
3	Helianthus tuberosus	Anghinare de Ierusalim / topinambur	Perenă rizomatoasă	Formează colonii dense pe maluri și terenuri umede
4	Sorghum halepense	Costrei	Perenă	Buruiană foarte dăunătoare în culturi
5	Iva xanthiifolia	Iva cu frunze de xantiu	Anuală	Zone riverane, ruderal, alergică
6	Erigeron canadensis + E. annuus	Erigeron canadian / anual	Anuale	Foarte comune în zone perturbate

Ordinea aproximativă de prioritate în Republica Moldova (2025–2026)

1. **Acer negundo** → cea mai agresivă specie lemnoasă pe malurile râurilor (Nistru, Prut, afluenți)
2. **Ambrosia artemisiifolia** → impact major asupra sănătății populației + agricultură
3. **Solidago spp.** → transformă rapid pajiștile și fânețele
4. **Robinia pseudoacacia** → afectează biodiversitatea stepelor și luncilor
5. **Helianthus tuberosus** → colonii foarte dense, greu de eradicat

Majoritatea speciilor de mai sus sunt originare din America de Nord, câteva din Asia (Ailanthus, Lycium, Elaeagnus).

Suplimentar, se va avea în vedere ca la acțiunile de plantare, de arbori, arbuști și plante cu scopuri ornamentale și nu numai, pe suprafața de teren prevăzută prin prezentul PUG să se aibă în vedere neutilizarea de arbori, arbuști și plante

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

considerate invazive in Romania (implicit in Republica Moldova, ca tara candidata la aderare in Uniunea Europeana: Republica Moldova a depus o cerere de aderare la UE in martie 2022 si a primit statutul de tara candidata in iunie 2022. Negocierile de aderare au fost deschise oficial in iunie 2024).

Mentionam, in continuare, lista speciilor de arbori, arbusti si plante considerate a fi invazive, in Romania si Republica Moldova (<http://www.europe-aliens.org>).

Nr. Crt.	Denumire stiintifica	Denumire vulgara/populara	Observatii
Gymnospermae			
1.	Platycladus orientalis		NE = Not established neconfirmat
Magnoliophyta			
2.	Acer negundo	Artar american	E = Established confirmat
3.	Acorus calamus	Obligeana	E
4.	Ailanthus altissima	Cenuser, Otetar fals	E
5.	Alcea rosea	Nalba de gradina	E
6.	Amaranthus acutilobus		E
7.	Amaranthus albus	Stir alb	E
8.	Amaranthus blitoides	Stir tarator, Iarba porcului	E
9.	Amaranthus caudatus	Motul curcanului, Trompa elefantului	E
10.	Amaranthus crispus	Stir cret	E
11.	Amaranthus cruentus	Stir rosu, Amarant	E
12.	Amaranthus deflexus		E
13.	Amaranthus hybridus	Stir de ogoare	E
14.	Amaranthus retroflexus	Stir porcesc	E
15.	Ambrosia artemisiifolia	Ambrosia, Iarba de paragina	E
16.	Amorpha fruticosa	Salcam pitic, Salcamul mic, Salcamul de balta, Amorfa	E
17.	Antirrhinum majus	Gura leului	E
18.	Apium graveolens	Telina	E
19.	Artemisia annua	Pelin Dulce, Matura raiului, Pelinita,	E

PROIECTANT GENERAL – Consorțiu,

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

ARHICON

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU
STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

Nr. Crt.	Denumire științifică	Denumire vulgara/populară	Observatii
		Nafurica, Tamaita, Tifrus	
20.	Asclepias syriaca	Floarea fluturilor, Ceara albinei, Floarea de papagal	E
21.	Asperula orientalis		E
22.	Bellardia trixago		NE
23.	Bidens connata		E
24.	Bidens frondosa		E
25.	Bidens vulgata		E
26.	Catalpa bignonioides		E
27.	Cenchrus incertus		E
28.	Chamaesyce maculata		E
29.	Chamaesyce nutans		E
30.	Chenopodium ambrosioides		E
31.	Commelina communis	Floare albastra	E
32.	Consolida ajacis	Surguci	E
33.	Conyza canadensis	Batranis, Coadă lupului	E
34.	Cuscuta campestris	Cuscuta mare, Tortel	E
35.	Cymbalaria muralis		E
36.	Cyperus esculentus	Ciufa, Caprisor, Migdale de pamant	NE
37.	Cyperus odoratus		NE
38.	Datura inoxia	Fulg de nea	NE
39.	Datura stramonium	Laur porcesc, Datura, Ciumafaie	E
40.	Dichanthium intermedium		E
41.	Diplotaxis erucoides	Puturoasa	NE
42.	Diplotaxis viminea		NE
43.	Dipsacus strigosus		E
44.	Dracocephalum moldavica	Mataciunea	NE
45.	Duchesnea indica	Capsunul indian	E
46.	Echinochloa colona		NE
47.	Echinochloa oryzicola	Costreiu orezului	NE
48.	Echinocystis lobata	Bostanas tepos	E
49.	Eclipta prostrata	Margareta falsa	NE
50.	Elaeagnus angustifolia	Salcioara, Salcia mirositoare, Maslin rusesc	E
51.	Elatine ambigua		NE
52.	Eleusine indica		E

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU
STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

Nr. Crt.	Denumire științifică	Denumire vulgara/populară	Observatii
53.	<i>Elodea canadensis</i>	Ciuma apelor	E
54.	<i>Elodea nuttallii</i>	Ciuma apelor cu frunze înguste	E
55.	<i>Elsholtzia ciliata</i>	Busuioc vietnamez	NE
56.	<i>Elymus athericus</i>		E
57.	<i>Epilobium ciliatum</i>		NE
58.	<i>Eragrostis parviflora</i>		NE
59.	<i>Eranthis hyemalis</i>	Iernita	NE
60.	<i>Erechtites hieraciifolia</i>		NE
61.	<i>Erigeron annuus</i> subsp. <i>annuus</i>	Bunghisor american	E
62.	<i>Erigeron annuus</i> subsp. <i>strigosus</i>	Bunghisor	E
63.	<i>Erigeron annuus</i> subsp. <i>septentrionalis</i>	Bunghisor	NE
64.	<i>Eruca vesicaria</i>	Voinicica, Rucola	NE
65.	<i>Erucastrum gallicum</i>		NE
66.	<i>Erucastrum nasturtiifolium</i>		NE
67.	<i>Erysimum perofskianum</i>		NE
68.	<i>Euphorbia dentata</i>		NE
69.	<i>Euphorbia lathyris</i>	Laptele cucului, Anticartite	NE
70.	<i>Euphorbia leptocaula</i>		NE
71.	<i>Euphorbia marginata</i>	Iarba de venin	E
72.	<i>Euphorbia peplus</i>	Laptele cainelui	E
73.	<i>Euphorbia segetalis</i>		NE
74.	<i>Euphorbia taurinensis</i>		NE
75.	<i>Fallopia baldschuanica</i>		NE
76.	<i>Fallopia japonica</i>	Iulisca	E
77.	<i>Fallopia sachalinensis</i>		E
78.	<i>Ficus carica</i>	Smochin	NE
79.	<i>Fimbristylis bisumbellata</i>		NE
80.	<i>Fraxinus pennsylvanica</i>	Frasin de Oregon	E
81.	<i>Galeopsis segetum</i>	Taposnicul	NE
82.	<i>Galinsoga parviflora</i>	Busuioc salbatic	E
83.	<i>Galinsoga quadriradiata</i> agg.	Busuioc de camp	E
84.	<i>Galinsoga quadriradiata</i> agg.	Busuioc de camp	E
85.	<i>Gaura biennis</i>		NE
86.	<i>Geranium sibiricum</i>		E
87.	<i>Gleditsia triacanthos</i>	Gladita	E
88.	<i>Glinus lotoides</i>		NE
89.	<i>Grindelia squarrosa</i>		NE
90.	<i>Gypsophila acutifolia</i>		NE
91.	<i>Gypsophila elegans</i>	Floarea miresei	NE

PROIECTANT GENERAL – Consorțiu,

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

ARHICON

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU
STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

Nr. Crt.	Denumire științifică	Denumire vulgara/populară	Observatii
92.	Hablizia thamnoides		NE
93.	Helianthus annuus	Floarea soarelui	NE
94.	Helianthus decapetalus		E
95.	Helianthus tuberosus	Topinambur	E
96.	Heliotropium curassavicum	Vanilie salbatică	NE
97.	Hemerocallis fulva	Crin galben, Crinul fanului, Doamna santului, Dret galben	NE
98.	Hemerocallis lilioasphodelus	Crin salbatic	NE
99.	Hordeum jubatum		NE
100.	Hordeum marinum		E
101.	Humulus scandens	Hameiul agatator	NE
102.	Hyacinthoides non-scripta	Zambila salbatică	NE
103.	Hyoscyamus albus	Maselarita alba	NE
104.	Hypecoum imberbe		NE
105.	Iberis umbellata	Limbusoara	NE
106.	Ilex aquifolium	Laur	NE
107.	Impatiens balsamina	Canale, Copacei, Rachitele	NE
108.	Impatiens glandulifera	Slabanog de India, Nerabdare	E
109.	Impatiens parviflora		E
110.	Ipomoea hederacea		NE
111.	Ipomoea lacunosa		NE
112.	Ipomoea purpurea	Zorea, Adormitele, Buna dimineata, Schmacioase, Racorele	E
113.	Ipomoea tricolor		NE
114.	Iva xanthiifolia		E
115.	Juncus dudleyi	Bradatel	NE
116.	Juncus tenuis	Pipirig american	E
117.	Kitaibela vitifolia		NE
118.	Kochia scoparia subsp. densiflora		E
119.	Lallemantia iberica		NE
120.	Lathyrus sativus	Latir	NE
121.	Lavatera trimestris	Nalba, Lavatera	NE
122.	Lembotropis nigricans	Iarba neagra	E
123.	Lemna minuta	Lintita	NE
124.	Lens culinaris	Linte	NE
125.	Lens nigricans		NE

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

ARHICON

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU
STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

Nr. Crt.	Denumire științifică	Denumire vulgara/populară	Observatii
126.	Lepidium densiflorum		E
127.	Lepidium virginicum	Urda vacii de Virginia	E
128.	Levisticum officinale	Leustean	NE
129.	Lilium bulbiferum	Crin portocaliu	NE
130.	Lindernia dubia		E
131.	Linum trigynum		NE
132.	Lobularia maritima	Barbisoara, Albita, Ciucusoara	NE
133.	Lonicera caprifolium	Caprifoii	NE
134.	Lupinus albus	Lupinul alb	NE
135.	Lupinus perennis	Lupin, Cafelute	NE
136.	Lupinus polyphyllus	Lupin, Cafeluta	NE
137.	Lychnis chalcedonica		NE
138.	Lycium barbarum	Catina de garduri	E
139.	Lycopersicon esculentum	Rosie, Patlageaua rosie	NE
140.	Macleaya cordata	Macul pana	NE
141.	Maclura pomifera	Merele cailor, Portocalele cailor	NE
142.	Malcolmia chia		NE
143.	Malva alcea	Nalba rosie	NE
144.	Malva moschata	Nalba mosata	NE
145.	Malva verticillata		NE
146.	Matricaria discoidea	Musetel fara petale	E
147.	Matthiola longipetala	Micsunele, Matiola	NE
148.	Medicago sativa	Lucerna	E
149.	Mimulus guttatus		NE
150.	Mimulus moschatus		NE
151.	Mirabilis jalapa	Minunea din Peru, Perla Egiptului, Barba imparatului, Frumoasa noptii	NE
152.	Monochoria korsakowii		NE
153.	Moricandia arvensis		NE
154.	Morus alba	Dud alb	E
155.	Morus nigra	Dud negru	E
156.	Myriophyllum aquaticum		NE
157.	Narcissus pseudonarcissus	Narcisa galbena, Ghiocei de gradina, Caprine, Zarnacadele	NE
158.	Nelumbo nucifera	Lotus	E
159.	Nepeta grandiflora		NE

PROIECTANT GENERAL – Consorțiu,

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

ARHICON

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

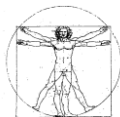
IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU
STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

Nr. Crt.	Denumire științifică	Denumire vulgara/populară	Observatii
160.	<i>Nicandra physalodes</i>	Caldarusa popii	NE
161.	<i>Nicotiana alata</i>	Regina noptii	NE
162.	<i>Nigella damascena</i>	Chica voinicului	NE
163.	<i>Nigella sativa</i>	Negrilica, Negrusca de cultura, Cernusca, Cenusca, Chimen negru, Nigeluta, Negrosica, Coriandru roman	NE
164.	<i>Nonea lutea</i>		NE
165.	<i>Nonea x popovii</i>		NE
166.	<i>Nymphaea lotus var. thermalis</i>	Drete, Nufar termal	E
167.	<i>Oenothera oakesiana</i>		NE
168.	<i>Oenothera parviflora</i>	Luminita	NE
169.	<i>Omphalodes linifolia</i>		NE
170.	<i>Oxalis corniculata</i>	Macris de padure	E
171.	<i>Oxalis dillenii</i>		E
172.	<i>Oxalis stricta</i>	Macrisul iepurelui	E
173.	<i>Oxybaphus nyctagineus</i>		NE
174.	<i>Pachysandra terminalis</i>		NE
175.	<i>Panicum capillare</i>	Meisor	E
176.	<i>Panicum dichotomiflorum</i>		E
177.	<i>Papaver somniferum</i>	Mac de gradina	NE
178.	<i>Parthenocissus inserta</i>	Vita de Canada	E
179.	<i>Parthenocissus quinquefolia</i>	Iedera, Vita salbatica	NE
180.	<i>Paspalum distichum</i>		E
181.	<i>Paulownia tomentosa</i>	Paltinul de camp	NE
182.	<i>Perilla frutescens</i>	Susan salbatic, Busuioc chinezesc	NE
183.	<i>Persicaria orientalis</i>	Motul curcanului	NE
184.	<i>Persicaria pensylvanica</i>		NE
185.	<i>Petroselinum segetum</i>		NE
186.	<i>Petunia integrifolia</i>	Petunia salbatica	NE
187.	<i>Petunia x punctata hyb.</i>	Petunie	E
188.	<i>Phacelia tanacetifolia</i>	Phacelia, Eutoca	NE
189.	<i>Phalaris canariensis</i>	Meiul canarilor, Iarba canarasului, Mei lung	NE
190.	<i>Philadelphus coronarius</i>	Lamaita, Iasomie	NE
191.	<i>Physalis ixocarpa</i>		NE
192.	<i>Physalis pubescens</i>		NE
193.	<i>Phytolacca americana</i>	Carmaz	E
194.	<i>Phytolacca esculenta</i>	Carmaz	NE

PROIECTANT GENERAL – Consorțiu,

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

ARHICON

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU
STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

Nr. Crt.	Denumire științifică	Denumire vulgara/populară	Observatii
195.	Picris echioides		NE
196.	Pimpinella anisum	Anason	NE
197.	Plantago sempervirens		E
198.	Polycarpon tetraphyllum		NE
199.	Portulaca grandiflora	Floare de piatra, Portolac	NE
200.	Raphanus raphanistrum subsp. landra	Ridiche salbatega	NE
201.	Reseda alba		NE
202.	Reseda odorata	Rozeta	NE
203.	Ribes aureum	Coacaz auriu, Cuisor	NE
204.	Ribes rubrum	Coacaz rosu	E
205.	Ricinus communis	Ricin	NE
206.	Robinia pseudoacacia	Salcam	E
207.	Rosa foetida		NE
208.	Rubus phoenicolasius	Mur japonez	NE
209.	Rudbeckia laciniata	Marita-ma mama	NE
210.	Rumex longifolius		NE
211.	Ruta graveolens	Ruta de gradina	NE
212.	Saccharum ravennae		NE
213.	Sagittaria lancifolia		NE
214.	Sagittaria latifolia	Sageata apei	NE
215.	Sagittaria subulata		NE
216.	Sagittaria trifolia		NE
217.	Salix babylonica	Salcia pletoasa, Salcia plangatoare, Rachita	NE
218.	Salsola acutifolia		NE
219.	Salsola collina		NE
220.	Salvia reflexa		NE
221.	Salvia sclarea	Salvia pura, Iarba Sfantului Ioan	NE
222.	Salvia verbenaca		NE
223.	Satureja hortensis	Cimbru	NE
224.	Scilla amoena		NE
225.	Scilla siberica	Frumusetea primaverii, Clopetei iberici	NE
226.	Secale cereale	Secara	NE
227.	Sedum dasyphyllum		NE
228.	Sempervivum tectorum	Urechelnita	NE
229.	Senna obtusifolia		NE
230.	Sesbania herbacea		NE
231.	Setaria faberi		NE

PROIECTANT GENERAL – Consorțiu,

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

ARHICON

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

LIDER - Arhicon București

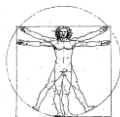
UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU
STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

Nr. Crt.	Denumire științifică	Denumire vulgara/populară	Observatii
232.	<i>Setaria verticillata</i> var. <i>ambigua</i>	Mohor agatator	NE
233.	<i>Sicyos angulatus</i>	Bur-cucumber	E
234.	<i>Sida spinosa</i>		NE
235.	<i>Sigesbeckia orientalis</i>		NE
236.	<i>Silene pendula</i>		NE
237.	<i>Silene sibirica</i>		NE
238.	<i>Silphium perfoliatum</i>	Planta cupa	NE
239.	<i>Silybum marianum</i>	Armurariu	NE
240.	<i>Sisymbrium austriacum</i>		E
241.	<i>Sisymbrium irio</i>		NE
242.	<i>Sisyrinchium montanum</i>		E
243.	<i>Solanum carolinense</i>		NE
244.	<i>Solanum cornutum</i>		NE
245.	<i>Solanum heterodoxum</i>		NE
246.	<i>Solanum triflorum</i> var. <i>ponticum</i>		E
247.	<i>Solanum triflorum</i> var. <i>triflorum</i>		NE
248.	<i>Solanum tuberosum</i>	Cartof	NE
249.	<i>Solidago canadensis</i>	Sanziene de gradina	E
250.	<i>Solidago gigantea</i> subsp. <i>serotina</i>		NE
251.	<i>Solidago graminifolia</i>		E
252.	<i>Sophora jaubertii</i>	Margelusa	E
253.	<i>Sorghum bicolor</i> subsp. <i>drummondii</i>		NE
254.	<i>Sorghum halepense</i>	Costrei; Balur, Sorg de Alep	E
255.	<i>Spartium junceum</i>	Bugsau	NE
256.	<i>Spiraea japonica</i>	Cununita	NE
257.	<i>Styphnolobium japonicum</i>	Salcam japonez, Glicina, Wisteria	NE
258.	<i>Teesdalia nudicaulis</i>		NE
259.	<i>Tetragonolobus purpureus</i>	Mazarea sparanghel	NE
260.	<i>Thladiantha dubia</i>	Bostanei chinezesti	E
261.	<i>Tradescantia fluminensis</i>		NE
262.	<i>Tradescantia virginiana</i>		NE
263.	<i>Tragopogon graminifolius</i>	Barba caprei	E
264.	<i>Tragopogon porrifolius</i>	Barba caprei, Stridie vegetala, Coadă mielului, Iarba neagra	NE
265.	<i>Trifolium incarnatum</i> subsp. <i>incarnatum</i>	Trifoiul incarnat	E
266.	<i>Trigonella foenum-graecum</i>	Schinduf	NE
267.	<i>Triticum aestivum</i>	Grau	NE
268.	<i>Ulmus pumila</i>	Ulm de Turkestan	E

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU
STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

Nr. Crt.	Denumire științifică	Denumire vulgara/populară	Observatii
269.	<i>Urtica pilulifera</i>		NE
270.	<i>Veronica acinifolia</i>		NE
271.	<i>Veronica filiformis</i>	Soparlita	E
272.	<i>Veronica peregrina</i>		E
273.	<i>Veronica persica</i>	Ventrilica	E
274.	<i>Vicia articulata</i>	Mazariche	NE
275.	<i>Vicia ervilia</i>	Mazariche	NE
276.	<i>Vicia lutea</i>	Mazariche	E
277.	<i>Vicia sativa</i> var. <i>platysperma</i>	Mazariche de primavara	NE
278.	<i>Vinca major</i>		NE
279.	<i>Vulpia ligustica</i>		NE
280.	<i>Xanthium orientale</i>	Cornaci	E
281.	<i>Xanthium saccharatum</i>		E
282.	<i>Xanthium spinosum</i>	Holera	E
283.	<i>Xanthium strumarium</i> subsp. <i>italicum</i>	Cornuti	E
284.	<i>Xanthium strumarium</i>	Cornet, Scaietele popii	E
285.	<i>Zea mays</i>	Porumb	NE
Pteridophyta			
286.	<i>Azolla filiculoides</i>		E
287.	<i>Ceratopteris thalictroides</i>		E
288.	<i>Cyrtomium falcatum</i>	Feriga laur	NE
289.	<i>Pteris multifida</i>		NE

Se recomanda ca factorii decizionali locali sa se informeze, inaintea hotararii si achizitionarii de plante ornamentale necesare realizarii de:

- ❑ Spatii verzi;
- ❑ Perdele forestiere de protectie;
- ❑ Amenajarea solurilor degradate,

prin a apela la specialisti absolventi ai institutelor de invatamant superior din domeniile:

- ❑ Biologie;
- ❑ Agronomie;
- ❑ Silvicultura.

ARHICON

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU
STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

La amenajarea spațiilor verzi se recomandă folosirea speciilor de plante și arbuștilor specifici zonei, ținându-se cont de lista speciilor de arbori, arbuști și plante considerate a fi invazive, în România și Republica Moldova, menționată mai sus.

4.3. Acțiuni permanente de protecție a patrimoniului natural local, existent pe raza municipiului Chișinău și în vecinătatea sa

Pe parcursul executării de investiții noi, în conformitate cu reglementările prevăzute prin PUG și după realizarea acestora, se va avea în vedere respectarea tuturor condițiilor impuse prin legislația Republicii Moldova și a Uniunii Europene, privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, cu modificările și completările ulterioare, și anume:

A. Referindu-ne la toate speciile de plante și animale sălbatice terestre, acvatică și subterane, sunt interzise:

- orice formă de recoltare, capturare, ucidere, distrugere sau vătămare a exemplarelor aflate în mediul lor natural, în oricare dintre stadiile ciclului lor biologic;
- perturbarea intenționată în cursul perioadei de reproducere, de creștere, de hibernare și de migrație;
- deteriorarea, distrugerea și/sau culegerea intenționată a cuiburilor și/sau ouălor din natură;
- deteriorarea și/sau distrugerea locurilor de reproducere ori de odihnă;

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

ARHICON

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

LIDER - Arhicon București

UAUIIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

- recoltarea florilor și a fructelor, culegerea, taierea, dezradacinarea sau distrugerea cu intenție a acestor plante în habitatele lor naturale, în oricare dintre stadiile ciclului lor biologic;
- detinerea, transportul, comerțul sau schimburile în orice scop ale exemplarelor luate din natură, în oricare dintre stadiile ciclului lor biologic.

B. Pentru toate speciile de pasari, sunt interzise:

- uciderea sau capturarea intenționată, indiferent de metoda utilizată;
- deteriorarea, distrugerea și/sau culegerea intenționată a cuiburilor și/sau oualor din natură;
- culegerea oualor din natură și pastrarea acestora, chiar dacă sunt goale;
- perturbarea intenționată, în special în cursul perioadei de reproducere, de creștere și de migrație;
- detinerea exemplarelor din speciile pentru care sunt interzise vânzarea și capturarea;
- comercializarea, detinerea și/sau transportul în scopul comercializării acestora în stare vie ori moartă sau a oricăror părți ori produse provenite de la acestea, ușor de identificat.

Toate activitățile specifice: excavarile, amenajările și activitățile care se vor face în zona investiției, după realizarea acestora, se vor desfășura strict în perimetrul aprobat. Se interzice executarea de drumuri noi prin teritorii neaprobate.

ARHICON

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

SRAC
ISO 9001

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

Se interzice defrisarea vegetației spontane de pe suprafețele învecinate amplasamentului aprobat pentru toate activitățile specifice: excavare, amenajare și după realizarea acestora, se vor desfășura strict în perimetrul aprobat.

4.4. Propuneri privind patrimoniului natural, pe raza municipiului Chisinau și în vecinătatea sa

Recomandările generale se pot rezuma după cum urmează:

- amenajarea de spații plantate pe terenurile aflate în zone cu alunecări de teren active sau cu potențial de instabilitate;
- stabilizarea malurilor apelor curgătoare care străbat municipiul Chisinau;
- extinderea zonelor verzi și a perdelelor de protecție;
- impunerea, prin Autorizațiile de construcție, respectarea suprafețelor minime de spații verzi și constituirea unui grup de verificare și control pentru constatarea, la sfârșitul implementării investiției, respectării prevederilor referitoare la spațiile verzi;
- atât cât este posibil crearea de puncte de comunicare/trecere între zonele verzi, pentru a permite circulația și dezvoltarea florei și faunei;
- dezvoltarea unui plan privitor la protecția și conservarea specială a pădurilor aflate în intravilan, fără a limita accesul populației în scopuri de agrement.

ARHICON

UAUIM-CCPEC București

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

ISO 9001

ISO Net

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

Propunerile Î.M. „Asociația de gospodărire a spațiilor verzi” (ÎMAGSV) pentru partea de Patrimoniu Natural din studiul de fundamentare pentru PUG Chișinău sunt următoarele:

1. Crearea Sistemului Municipal al Ariilor Naturale Urbane Protejate:
 - instituirea unui cadru propriu de protecție pentru parcuri, lacuri și coridoare verzi urbane;
 - introducerea acestuia în Regulamentul Local de Urbanism.
2. Elaborarea „Hărții ecologice de risc”:
 - delimitarea zonelor cu poluare ridicată, eroziune, risc de inundații sau defrișări necontrolate;
 - utilizarea acestei hărți la aprobarea oricărei investiții noi.
3. Instituirea Registrului Arborilor Semnificativi:
 - inventarierea arborilor seculari și a celor cu valoare științifică sau peisagistică;
 - stabilirea unui regim special de protecție și sancțiuni pentru distrugere.
4. Combaterea speciilor invazive și utilizarea speciilor autohtone:
 - adoptarea unei liste municipale de specii invazive prioritare;
 - obligarea Î.M. Spații Verzi să folosească doar specii native la plantările noi.
5. Extinderea și conectarea coridoarelor verzi:
 - împădurirea terenurilor degradate periurbane;
 - conectarea ariilor verzi (Valea Morilor - Dendrariu - Râșcani - Ciocana);
 - încurajarea dezvoltatorilor să creeze „zone verzi compensatorii”.

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

ARHICON

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

LIDER - Arhicon București

UAUIIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

6. Implicarea publicului și educație ecologică:

- lansarea platformei „Chișinău Verde” pentru raportarea defrișărilor și poluărilor;
- organizarea de parteneriate cu UTM, USM și ONG-uri pentru proiecte de monitorizare ecologică.

5. GLOSAR DE TERMENI SI EXPRESII

Termen/expresie	Definitie
Patrimoniu natural	<p>Nu exista o definitie unanim acceptata si explicita, in consecinta, redam cateva variante</p> <p>Patrimoniul natural se refera la ansamblul elementelor naturale de pe o anumita zona sau teritoriu care au o valoare ecologica, stiintifica, estetica sau culturala si merita sa fie protejate si conservate pentru generatiile viitoare. Acesta poate include:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❑ Peisaje naturale: zone pitoresti sau unice din punct de vedere geologic si geografic, cum ar fi munti, vai, lacuri, rauri, pajisti sau tarmuri. ❑ Ecosisteme: zone care adapostesc o varietate de specii de plante si animale, inclusiv cele rare sau pe cale de disparitie. ❑ Resurse naturale: elemente precum padurile, resursele de apa, aerul curat, si alte componente ale mediului care au o importanta ecologica si economica. ❑ Monumente naturale: formatiuni geologice unice, cum ar fi pesteri, stanci, sau alte structuri naturale care au o valoare estetica sau stiintifica deosebita. <p>Ansamblul componentelor si structurilor fizico-geografice, floristice, faunistice si biocenotice ale mediului natural, ale caror importanta si valoare ecologica, economica, stiintifica, biogena, sanogena, peisagistica si recreativa au o semnificatie relevanta sub aspectul conservarii diversitatii biologice floristice si faunistice, al integritatii functionale a ecosistemelor, conservarii patrimoniului genetic, vegetal si animal, precum si pentru satisfacerea cerintelor de viata, bunastare, cultura si civilizatie ale generatiilor prezente si viitoare.</p>
Biocenoza	<p>Termenul biocenoza (din greaca <i>koinosis</i>: a imparti) reprezinta un nivel supraindividual de organizare a materiei vii si descrie totalitatea organismelor vii, vegetale (<i>fitocenoza</i>) si animale (<i>zoocenoza</i>), care interactioneaza intre ele si care convietuiesc intr-o biosfera (<i>biotop</i>), formand cu ea (el) un tot unitar si care se afla intr-un echilibru dinamic dependent de acel mediu. Ea se caracterizeaza</p>

PROIECTANT GENERAL – Consorțiu,

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

ARHICON

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

Termen/expresie	Definiție
	printr-o anumita structura si functionare data de modelul circulatiei materiei, energiei si informatiei. Termenul de biocenoza a fost propus de Karl Möbius in 1877. Biocenoza reprezinta o grupare de plante si animale dintr-un mediu, plantele si animalele fiind adaptate la biotopul acelu mediu.
Biosfera	Biosfera este un termen generic care desemneaza spatiile de pe Pamant unde exista viata, incluzand partea inferioara a atmosferei, partea superioara a hidrosferei si litosferei. Biosfera contine o multitudine de organisme si de specii care formeaza numeroase ecosisteme. Termenul de biosfera a fost dat de catre geologul si paleontologul austriac Eduard Suess in 1875.
Biotopul	Biotopul reprezinta un mediu de viata cu caracteristici ecologice relativ omogene pe care se dezvolta o biocenoza . In structura biotopului sunt incluse substantele anorganice, factorii geografici, mecanici, fizici, fizico-chimici si relatiile dintre acesti factori. Structura biotopului determina configuratia ecosistemului, ea putand fi caracterizata de diferite tipuri de mediu: continental, insular, edafic, acvatic etc.
Ecosistem	Ecosistem este o notiune introdusa in anul 1935 de botanistul Arthur Tansley in domeniul ecologiei, pentru a desemna o unitate de functionare si organizare a ecosferei alcatuita din biotop si biocenoza si capabila de productivitate biologica. Ecosistemul cuprinde si relatiile dintre biotop si biocenoza si relatiile dintre organismele biocenozei. Pentru ca un ecosistem sa fie functional este necesar sa contina trei elemente de baza: producentii, consumentii si reducentii (cu unele exceptii ultimul element poate sa lipseasca in unele ecosisteme).

ARHICON

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU
STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

6. BIBLIOGRAFIE CONSULTATA

6.1. Legislație din Republica Moldova. Documentație din Republica Moldova

6.1.1. Legislație din Republica Moldova

- Legea nr. 1515/06.06.1993, privind protecția mediului înconjurător;
- Legea nr. 835/17.05 1996, privind principiile urbanismului și amenajării teritoriului – abrogată prin CUC 434 din 28.12.2023 (Codul Urbanismului și Construcțiilor)
- CUC 434 din 28.12.2023 (Codul Urbanismului și Construcțiilor)
- Legea nr. 1538/25.02.1998; privind fondul ariilor naturale protejate de stat cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 172/27.07.2018, cu privire la spațiile verzi ale localităților urbane și rurale;
- Legea 239/08.11.2007, privind regnul vegetal cu modificările și completările ulterioare;
- Legea 236/10.07.2025, pentru modificarea unor acte normative (ajustarea cadrului normativ conex Codului urbanismului și construcțiilor);
- Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.161/07.03.2019, cu privire la aprobarea listei terenurilor proprietate publică a statului din administrarea Agenției Proprietății Publice cu modificările și completările ulterioare;

ARHICON

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU
STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

- Hotararea Guvernului Republicii Moldova nr. din 2025, privind transmiterea unor bunuri imobile din proprietatea statului in proprietatea orasului Stauceni, municipiul Chisinau, si modificarea Hotararii Guvernului nr. 161/2019 cu privire la aprobarea listei terenurilor proprietate publica a statului;
- Hotararea Guvernului Republicii Moldova nr. 377/10.06.2020, privind aprobarea „Strategiei nationale de dezvoltare Moldova 2030”;
- Ordinul Ministrului Mediului nr. 150/30.08.2024, cu privire la aprobarea Ghidului de evaluare a calitatii raportului privind evaluarea impactului asupra mediului;
- Decizia Consiliului Municipal Chisinau nr. 6/10 din 18.07.2017, cu privire la aprobarea „Regulamentului privind delimitarea, gestionarea si protejarea spatiilor verzi din municipiul Chisinau;

6.1.2. Documentatie specifica

- **T. Izverskaia, V. Ghendov, V. Derjanschi, S. Jurminschi, P. Cassir, O. Mantorov, A. Munteanu, O. Redcozubov, Gh. Sirodoev, G. Sabanova, O. Subernetki, A. Tisenkov, V. Turcan Poze: A. Bondarenco, V. Ghendov, P. Cassir, V. Postolache, V. Tisenkova, V. Turcan, P. Vinari,** Patrimoniul natural al zonelor-nucleu de importanta internationala din Reteaua Ecologica Nationala a Republicii Moldova. Atlas ilustrativ, elaborat si publicat de catre Asociatia Obsteasca Societatea Ecologica „BIOTICA“, cu suportul financiar al Suediei, Tipar: „Notograf Prim” SRL, Chisinau 2023;
- **DUTU Mircea,** - Patrimoniul cultural si natural si dreptul sau, 2017;
- **Tiron Stefan,** Punct Geodezic Struve din Republica Moldova in Patrimoniul UNESCO. In: Fizica si Tehnologiile Moderne. 2016, nr. 3-4 (55-56), pp. 82-84;
- *****,** Strategia Nationala si Planul de Actiuni in domeniul conservarii diversitatii biologice. Chisinau: Stiinta, 2002 – p 108;

ARHICON

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

ISO 9001

CoNet

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU

STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

- **Gheorghe Postolache**, Arbori ocrotiti de stat din municipiul Chisinau. Mediul ambiant, nr. 6 (60), 2011/15.11.2017, la Wayback Machine, p. 28-34;
- **Vasilascu, N.; Munteanu, A.**, Masuri de imbogatire a diversitatii avifaunei in orasul Chisinau, Mediul ambiant, nr. 3 (39) iunie, 2008/15.11.2017, la Wayback Machine, p. 17-19;
- **Carlig V., Carlig Tatiana**, Polimorfismul Rana KL. esculentus (Amphibia, Ecaudata) in cadrul populatiilor locale, Mediul Ambiant, nr. 3 (45), 2009/15.11.2017, la Wayback Machine., p. 28-32.

6.2. Legislatie Uniunea Europeana. Documentatie straina

6.2.1. Legislatie Uniunea europeana

- Regulamentul (UE) nr. 1.143/2014, referitor la prevenirea si gestionarea introducerii si raspandirii speciilor alogene invazive";
- <http://www.europe-aliens.org>.

ARHICON

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU
STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

7. CONCLUZII

Parcurgerea acestei documentatii impune cateva concluzii:

- Patrimoniul natural se refera la ansamblul elementelor naturale de pe o anumita zona sau teritoriu care au o valoare ecologica, stiintifica, estetica sau culturala si merita sa fie protejate si conservate pentru generatiile viitoare;
- Conservarea patrimoniului natural este esentiala pentru mentinerea echilibrului ecologic, pentru sustinerea biodiversitatii, pentru oferirea de oportunitati recreative si educative si pentru predarea sa generatiilor urmatoare intr-o stare cel putin asemanatoare cu aceea in care generatia actuala a primit-o;
- Patrimoniul natural al Romaniei cuprinde ansamblul bogatiilor naturale ale tarii care au o valoare deosebita din punct de vedere ecologic, stiintific, estetic sau cultural. Acest patrimoniu este de o mare diversitate si include peisaje spectaculoase, ecosisteme variate, specii rare de plante si animale, precum si resurse naturale importante;
- Desi patrimoniul natural al municipiului Chisinau nu include arii naturale protejate de mare sau mica amploare, orasul si imprejurimile sale ofera locuri frumoase si linistite care contribuie la buna calitate a vietii si la conservarea unor aspecte naturale locale;
- La acest moment PUG-ul indica existenta a 225,175 ha spatii verzi in municipiul Chisinau, adica o suprafata de teren ce reprezinta 0,56 % din suprafata orasului;

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

ARHICON

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU
STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

- Pentru viitor, Chisinau isi propune marirea suprafetei cu spatii verzi;
- **La amenajarea spatiilor verzi se recomanda folosirea speciilor de plante si arbustilor specifice/specifici zonei;**
- Este necesara organizarea de activitati de supraveghere, realizate impreuna cu experti, pentru a se urmari speciile de arbori, arbusti si flori care se vor planta, cu scop estetic, pe raza municipiului Chisinau si a impiedica plantarea de specii alogene, invazive;
- Se recomanda ca factorii decizionali locali sa se informeze, inaintea hotararii si achizitionarii de plante ornamentale necesare realizarii de:
 - Spatii verzi;
 - Perdele forestiere de protectie;
 - Amenajarea solurilor degradate,
 prin a se apela la specialisti absolventi ai institutelor de invatamant superior din domeniile:
 - Biologie;
 - Agronomie;
 - Silvicultura.
- Este necesara punerea in practica si respectarea celor 6 recomandari expuse la capitolul 4.4. privind extinderea patrimoniului natural pe raza municipiului Chisinau si in vecinatatea sa.

ARHICON

Strada Academiei 18-20, 010014 - BUCUREȘTI, ROMANIA, Tel: 307.71.05 ; 307.71.90 fax 307.71.05 cod fiscal R14771110

UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM
ION MINCU - BUCUREȘTI
CENTRUL DE CERCETARE, PROIECTARE,
EXPERTIZĂ ȘI CONSULTING

INSTITUTUL MUNICIPAL DE PROIECTĂRI
„CHIȘINĂU PROIECT”

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
A MOLDOVEI

LIDER - Arhicon București

UAUIM-CCPEC București

IMP Chișinău Proiect

UTM Chișinău

PLAN URBANISTIC GENERAL MUNICIPIUL CHIȘINĂU
STUDIUL DE FUNDAMENTARE PRATRIMONIUL NATURAL

8. ANEXE

a) CERTIFICAT DE ATESTARE

- CA in LAM pozitia 436/2022;

b) PLANURI SI PLANSE